Lodzer Tageblat № 248

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראשען

הײַנט 6 זייטען

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

דאָנערשטאָג, פּ' לך-לך ח' מרחשון תרצ"א | 30 października 1930 r. | 23-טער יאָהרגאַנג

לאָרד דזשאַרדזש טאַדעלט שאַרף אין פּאַרלאַמענט

די נײַע ארץ-ישראל-פּאָליטיק פון דער לייבאָר-רעגירונג

אויך באַלדווין קריטיקירט שאַרף דאַס ווייס-בוך און מאַקדאָנאַלד ענטפערט איהם אָפּ

לאָרד רעדינג רעדט אין לאָרדען-הויז וועגען שלעכטען איינדרוק אין דער גאַנצער וועלט פון דער איצטיגער ארץ-ישראל-פּאָליטיק

לאָיד דזשאָרדזש וואָרענט אין ענג-לישען פּאַרלאַמענט

פאַר די קאָנסעקווענצען פון „ווייס-בוך"

לאָנדאָן, 29 (יט"א) אויף דער הייַנטיגער זיצונג פון ענגלישען פּאַר-לאַמענט האָט לאָיד זשאָרזש גערעדט וועגען דער א"י - דעקלאַראַציע. לאָיד זשאָרזש האָט זיך געווענדעט מיט אַ אַפּעל צום פּאַרלאַמענט, וואָס גיכער צו עפנען די דעבאַטע איבער'ן גאַנצען קאָנפליקט א"י-פּראַגען. אויב די פּאָליטישע לאַגע אין א"י, האָט לאָיד זשאָרזש געזאָגט, וועט נישט אויפגעקלערט ווערען, דאַן דראָהט עס מיט ערנסטע קאָנסקווענצען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פערפליכטונגען לגבי די אַראַבער קען בעדראָהט ווערען די ווירטשאַפטליכע ענטוויקלונג פון לאַנד. אויך נישט ווינציגער ערנסט איז די אינטערנאַציאָנאַלע דיסקוסיע אין דער וועלט וואָס איז אַרויסגערופען וורכ'ן „ווייס-בוך".

לאָרד פּאַספילד וועגען דער ארץ-ישראל-דעקלאַראַציע

לאָנדאָן, 29 אָקטאָבער (ספּעציעל צום „לאָדזער טאָגעבלאַט") אויף אַ זיצונג פון דער לייבאָר-פּאַרטיי האָט לאָרד פּאַספילד ערקלערט, אַז די איצטיגע ענגלישע רעגירונג וועט אין דער א"י-פּראַגע נישט אָפּטרעטען פון דער פּאָליטיק פון די פריהערדיגע רעגירונגען.

אָרגאַן פון דער לייבאָר-פּאַרטיי

וויל נישט דרוקען פּראָפ. ווייצמאַנ'ס בריף

לאָנדאָן, 29 (יט"א) פּראָפ. ווייצמאַן האָט מיטגעטיילט, אַז ער האָט געשיקט צוויי בריף צום אָרגאַן פון דער לייבאָר-פּאַרטיי „דיילי העראַלד", אָבער די רעדאַקציע האָט זיך אָפּגעזאָגט צו דרוקען די בריף.

אין זיינע בריף האָט פּראָפ. ווייצמאַן אויפגעקלערט די פראַגע וועגען דער קאָנפערענץ ביים „רונדען טיש". ווייצמאַן האָט אויפגעוויזען אַז דער דאָ-זיגער ענין איז אין „דיילי העראַלד" שלעכט בעלויכטען געוואָרען. די איניציאַ-טיוו וועגן דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָט געשטאַמט פון איהם, פון ווייצמאַנען, אָבער די רעגירונג האָט דערצו נישט מסכים געווען, און נישט פערקעהרט ווי עס האָט געשריבען דער „דיילי העראַלד".

אַמעריקאַ זאָל שאַרף אַרויסטרעטען געגען ענגלאַנד

ניו יאָרק, 29 (יט"א) נעכטען אָוועטנד איז דאָ פאָרגעקומען אַ גרויסער פּראָ-טעסט-מיטינג בעגען דער ענגלישער רעגירונג. צווישען אַנדערע איז אויך אַרויס-געטרעטען דער פיהרער פון דער ציוניסטישער אָפּאָזיציע אין אַמעריקאַ דיכטער יוליאַן מעק. ער האָט ערקלערט, אַז ווען עס וועט נויטיג זיין וועט אַמעריקאַ נאָך שאַרפער אַרויסטרעטען געגען דער ענגלישער רעגירונג.

— מיר יודען—האָט ער פערענדיגט זיין רעדע—וועלען זיכער געווינען.

קעניג פון בולגאַריען און זיין פרוי

פערשוואונדענע געוואָרען ראַטעווענדיג זיך פון אַ שטורם אויפ'ן ים

ניו יאָרק, 29 אָקטאָבער (ספּעציעל צום „לאָדזער טאָגעבלאַט") אויף דער צו-ריקרייזע פון איטאַליען האָט דער בולגאַרישער קעניג און זיין פרוי אָנגעטראָפען אַ גרויסען שטורם אויפ'ן ים. דער קעניג מיט זיין יונג ווייבעל האָבען געמוזט זיך ראַטעווען אויף אַ אינזעל. ערשט דעם 28 איז דעם קעניגליכען פּאָר געלונגען אָפּ-צופאָהרען פון דער איגזעל אויף דער שיף „צאַר פערדינאַנדי". צוליב דעם זענען די פייערליכקייטען אין סאָפיאַ לכבוד דעם אָנקומען פון יונגען קעניגליכען פּאָר אָפּגעלעגט געוואָרען. אַלע פּרובען זיך צו פערשטענדיגען מיט דער שיף דורך ראַדיאָ האָבען זיך נישט איינגעגעבען.

געשטאָרבען אַ גרויסער יודישער געלעהרטער

דער ענטדעקער פון סערום געגען כאָלערע

ליאָן, 29 אָקט. (יטא") אין עלטער פון 70 יאָהר איז דאָ געשטאָרבען דער בעקאַנטער באַקטעריאָלאָג פּראָפ. וולאַדימיר מרדכי האַווקין, וועלכער האָט ענט-דעקט דעם סערום געגען כאָלערע. דער דאָזיגער סערום האָט אין זיין צייט אָפּ-געראַטעוועט פון טויט צעהנער טויזענדע מענשען אין אינדיען.

פּראָפ. האַווקין איז געבוירען געוואָרען אין אָדעס. צו 24 יאָהר איז ער גע-וואָרען פּראָפעסאָר אין דער זשענעווער אוניווערזיטעט.

אַראַבישער עקזעקוטיוו צופרידען פון דער נייער ענגלישער פּאָליטיק

די באַלפור-דעקלאַראַציע איז איצט אַ ווערטלאָזער דאָקומענט

ירושלים, 29 אָקט. (יט"א) דער אַראַבישער עקזעקוטיוו האָט בעטראַכט דאָס „ווייס בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג איז געקומען צום אויספיהר, אַז אין אַלגעמיין איז די דעקלאַראַציע פון דער ענגלישער רעגירונג בעפרידיגענד. דער פּרעזידענט פון דער עקזעקוטיוו, מוסא כאזים פּאַשא האָט ערקלערט, אַז איצט, ווען עס איז פערבאָטען געוואָרען די יודען איינצוקויפען ערד איז די באַלפור-דעקלאַראַציע געוואָרען אַ ווערטלאָזער דאָקומענט.

לינקע „פּועלי ציון" באָיקאָטירען דעם לעגיסלאַטיווען ראַט

ירושלים, 29 אָקט. (יטא) די לינקע פּועלי ציון האָבען אָנגענומען אַ בעשלוס צו באָיקאָטירען דעם לעגיסלאַטיווען ראַט.

די דעבאַטע איבער דעם לעצטען „ווייס בוך" אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

באַלדווין און לאָרד רידינג האָבען געעפענט די דעבאַטע

לאָנדאָן, 29 אָקט. (יטא) נאָך דער נעכטיגער טראָהן-רעדע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט באַלדווין געעפענט די דעבאַטע איבער דער רעדע, ער האָט אָנ-געוויזען, אַז דאָס לעצטע „ווייס בוך" פון דער אַרבייטער-רעגירונג שטעהט אין פיל פּונקטען אין סתירות מיט די בעשטימונגען פון מאַנדאַט.

דער פּרעמיער מאַקדאָנאַלד האָט איהם געענטפערט, אַז אינ'ם לעצטען „ווייס בוך" ווערען אויסגעלייכט און געבראַכט צום איינקלאַנג די פערשידענע פּערע-פענטליכטע דאָקומענטען פון די פריהערדיגע רעגירונגען בנוגע ארץ-ישראל. די רעגירונג וועט ווייטער האַלטען די בעשטימונגען פון מאַנדאַט.

אין לאָרדען-הויז האָט די דעבאַטע געעפענט לאָרד רידינג. ער האָט אָנגע-וויזען אויף דער רעאַקציע, וואָס דאָס לעצטע „ווייס-בוך„ האָט אַרויסגערופען אין דער וועלט.

עס האָט איהם געענטפערט לאָרד פּאַרמער: דאָס „ווייס בוך" איז נישט קיין צוריקגאַנג פון די פערפליכטונגען, נאָר עס זענען אין איהר אויסגעלייכט געוואָ-רען ביידע צדדים.

קאָלאָנעל קיש אָפּגעפאָהרען קיין לאָנדאָן

ירושלים, 29 אָקט. (יטא) קאָלאָנעל קיש און מאָריס סעקטאָר זענען אָפּגעפאָהרען קיין לאָנדאָן.

אוסישקין איילט צו זיין רייזע קיין אַמעריקאַ

ירושלים 29 אָקט. (יט"א) די ציוניסטישע פעדעראַציע אין אַמעריקאַ האָט אַרויסגעשיקט אַ דעפּעשע צו אוסישקינ'ען, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ניי-געטראָפענער לאַגע, זאָל ער צואיילען זיין רייזע קיין אַמעריקאַ.

רעזולטאַט פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען אין סאָקאָלאָוו

סאָקאָלאָוו (טעלעפאָניש צום „ל. ט.") היינט זענען דאָ פאָרגעקומען וואַהלען צום שטאָט-ראַט.

לינקע פּועלי ציון האָבען בעקומען 2 מאַנדאַטען, רעכטע פּועלי ציון—2, „בונד"—1, ענדעקעס—7, „אגודה"—1, קאָמוניסטען—1, מזרחי—3, סאַנאַציע—3, פּראָקעס—1.

דעם טיפסטען בײַלייד דריקען מיר אויס אונזער מיטגליד
וואָלף יצחק זאַקס מיט דער גאַנצער פאַמיליע צוליב
דעם טויט פון זייער אונפערגעסליכען פאָטער
נפתלי נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
די פערוואַלטונג פון בעקער-צעך
אין לאָדז

וויכטיג פאַר דער יוד. בעפעלקערונג
פון דרום'דיגען טייל פון אונזער שטאָט (שייבלערס ראַיאָן)
וואו עס האָט זיך געעפענט אַן אָפּטיילונג
קאַצענעלזאָנ'ס גן-ילדים
(פּריוואַטע אַנשטאַלט) און אַ מאָדערנער 7-קלאַסיגער שול מיט אַ רעגירונגס-פּראַג, וואָס נעמט אויך אַריין אַ גרויסער מאָס העברעאישע לימודים און רעליגיע. — קינדער (פון 4 יאָהר אין פּרעבעל-שולע און פון 6 יאָהר אין שולע) ווערען איינגעשריבען יעדען טאָג פון 10—1 פאַרמ. אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע
קילינסקיעגאָ 120
Kilińskiego 120 | Kilińskiego 120

Zakład Freblowski
(z ogródkiem)
דער ערשטער העברעאיש-פּוילישער
גן-ילדים
ביי דער שולע און גימנאַזיום
פון י. קאַצענעלזאָן
ס'ווערען אָנגענומען קינדער אין דער פאָרמיטאָג און נאָכמיטאָג-גרופּע אין עלטער פון 4—6 יאָהר.
מיט אָנמעלדונגען אין קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום
צעגעלניאַנאַ 28.

Dr. Wołkowyski
צעגיעלניאַנאַ 25
טעלעפאָן 126-87
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנק-הייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2, און פון 6—9 אָוונט.
בעזונדער זאַלע-טע-זאַל פאַר פרויען.

Hafciarka ręczna
do bielizny białej i kolor. poszukiwana
u Blajwajsa, Zawadzka 27, od 6 wiecz.

Dr. med.
H. Borżekowska
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Gdańska 44, tel. 185-88
5059 נעמט אָן פון 5 ביז 7 אָוונד.

Dr. Niewiażski
ספּעציאַליסט
פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8.10 1—3 5—9

Dr. Med. E. Reicher
ספּעציאַל אַרצט
פאַר הויט האָר און וועגערישע קראַנקהייטען
דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע
פּאָלודניאָוואַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—11 פריה און 5—9 אָוונד. זונטאָג פון 9—1 מיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזען

סטאַרשי פעלדשער
J. Bornstein
צעגיעלניאַנאַ 51, טעל. 201-25.
מיט לאַנג-יעהריגער שפּיטאַל און פּריוואַט פּראַקטיק
נעמט אָן טעגליך.

Dr. med.
G. Gersztajn
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
Traugutta 12 (טראַוגוטאַ)
Telefon 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אָוונד.

אנקלאגעס געגען די גע׳פסלט׳ע ליסטעס אין העכסטן געריכט

אינטערווענץ פון צענטראלעוו ביים הויפט-וואהל-קאמיסאר

העכסטע געריכט בעטראכט די אנקלאגעס

געגען די גע׳פסל׳טע ליסטעס

וו אַ ר ש אַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט קומט פאַר די ערשטע זיצונג פון העכסטען געריכט צו בעטראַכטען די אָנקלאַגעס געגען די גע׳פסל׳טע ליסטעס דורך די קרייז-וואהל-קאָמיסיעס.

צענטראלעוו אינטערווענירט

ביים הויפט-וואהל-קאמיסאר וועגען די געפסל׳טע ליסטעס

וו אַ ר ש אַ, 29 (טעלעפאָניש צום „לאָדז. טאָג.") די פראַגע וועגען פסל׳ען די ליסטעס אין פערשידענע וואַהל-קרייזען האָט געמאַכט אין לאַנד אַ גרויסען רושם בעזונדערס אין די קרייזען פון צענטראַלעוו.

נעכטען האָט וועגען דעם ענין אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג די מלוכה׳שע וואַהל-קאָמיס-ע פון צענטראָלעוו און שפּעטער איז אַ דעלעגאַציע, וואָס איז בעשטאַנען פון געוו. דעפּוטאַט פּיזשאַק, ה׳ קריס און אַדוו. אורבאַנאָוויטש אַוועק צום הויפּט-וואַהל-קאָמיסאַר גיזשיצקי און איהם אָנגעוויזען, אַז אין די וואַהל-קרייזען איז זעהר לייכט פעסטצושטעלען די אויטענטישקייט פון די אונטערשריפטען אויף די וואַהל-ליסטעס און מען דאַרף נישט ערשט אָנקומען צו גראַפאָלאָגען ווי ביי די מלוכה-ליסטעס.

ריכטער גיזשיצקי האָט ערקלערט, אַז אומעטום וואו דאָס פסלען ליסטעס איז פאָרגעקומען אויף אַ אונלעגאַלען אופן האָט ער אַליין פּראָטעסטירט, אַז די קאָמיסיעס זאָלען נאָכאַמאָל בעטראַכטען די געפסלטע ליסטעס, ווי דאָס איז פאָרגעקומען אין וואַרשאָ מיט דער געפסלטער ענדעקישער ליסטע, וועלכע די קאָמיסיע האָט דערנאָך צוריק בעשטעטיגט. ער בעט דריבער וועגען יעדען פאַל איהם מיטצוטיילען, דאַן וועט ער אינטערווענירען.

ק ר אַ ק אָ (טעלעפאָניש צום „ל. ט.") דער פאָרזיצענדער פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע אין קראַקאָ האָט אויף דאָנערשטאָג צונויפגערופען אַ אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון דער קאָמיסיע כדי נאָכאַמאָל צו בעטראַכטען די געפסלטע ליסטע פון צענטראָלעוו.

ווידער גע׳פסלטע ליסטעס

אין פערשידענע וואהל-קרייזען

ט אַ ר נ אָ וו, 29. (טעלעפאָניש צום „לאָדז. טאָג.")

די קרייז-וואַהל-קאָמיסיע האָט בעשטעטיגט די ליסטעס פון ב.ב., ציוניסטען, פּועלי ציון, בונד און צענטראַלעוו, מיט׳ן אויסנאַהם פון וויטאָס׳עס קאַנדידאַטור, ווייל ער האָט נישט אונטערגעשריבען קיין קאַנדידאַטען דעקלאַראַציע. גע׳פסל׳ט זענען געוואָרען די ליסטעס פון די קאָמוניסטען, קאָמיליטעטע און אוקראַינישע ליסטעס.

ר ז ש ע ש אָ וו, 29. (טעל. צום „לאָדזער טאָגעבלאַט".)

די קרייז-וואַהל קאָמיסיע האָט בעשטעטיגט בלויז די ליסטעס פון ב.ב און ענדעקעס. אַלע איבריגע ליסטעס זענען גע׳פסל׳עט געוואָרען.

ס אַ מ ב אָ ר, 29. (טעל. צום „לאָדזער טאָגעבלאַט".)

די קרייז-וואַהל קאָמיסיע האָט בעשטעטיגט די ליסטעס פון ב.ב. צענטראַלעוו, אוקראַינישען בלאָק און סעלראָב. גע׳פסל׳עט זענען געוואָרען די קאָמוניסטישע ליסטעס און אַלע יודישע ליסטעס, דערונטער אויך די בונדישע.

ט אַ ר נ אָ פּ אָ ל, (טעל.)

עס זענען בעשטעטיגט געוואָרען די ליסטעס פון ב.ב. ענדעקעס, בונד, אוקראַינישער בלאָק און די יודישע ליסטעס.

ל ו ב ל י ן, (טעל.)

עס זענען בעשטעטיגט געוואָרען די ליסטעס פון די ציוניסטען, אגודה, בונד, פּועלי ציון, ענדעקעס און צענטראַלעוו. די ליסטעס פון די קאָמוניסטען, אוקראַינער און לינקע פ.פ.ס זענען גע׳פסל׳ט געוואָרען.

צום סענאַט זענען בעשטעטיגט געוואָרען די ליסטעס פון פ.פ., פּראַקעס, ענדעקעס, צענטראָלעוו און אגודה. גע׳פסל׳ט זענען געוואָרען: די ציוניסטישע ליסטע, די אוקראַינישע און קאָמוניסטישע.

ק אָ ב ר י ן, (טעל.)

די ליסטעס פון צענטראַלעוו און „סאמא פּאָמאָץ" (פּויערים ליסטע) זענען גע׳פסל׳ט געוואָרן. אַלע איבעריגע ליסטעס זענען בעשטעטיגט געוואָרען.

פ ש ע מ י ש ל (טעל.)

די קרייז-וואַהל קאָמיסיע האָט גע׳פסל׳ט די ליסטעס פון אוקראַינישע פּויערים און אַ לאָקאַלישע כ.ר.קישע ליסטע.

ש ווי ע נ צ י אַ נ י, (טעל.)

עס זענען גע׳פסל׳ט געוואָרען די ליסטעס פון פּועלי ציון און די ליסטע פון ווייס-רוסישען בלאָק.

קאמוניסטען רעגען פאר א שלום די היטלעריסטען

אין פאל פון א מלחמה וועט די רויטע ארמעע שטיצען דייטשלאנד געגען פראנקרייך

ב ע ר ל י ן, 29. (ספּעצ. צום „לאָדז. טאָג.) אויף אַ פערזאַמלונג פון די היטלעריסטען איז געקומען אַ גרופּע קאָמוניסטען מיט׳ן קאָמוניסטישען פיהרער ניימאַן בראש און פאָרגעלעגט, אַז עס זאָלען אויפהערען די קאַמפען צווישען די היטלעריסטען און די געגענזייטיגע אַטאַקעס זאָלען בעסער געפיהרט ווערען נעגען פראַנקרייך. אין פאַל פון אַ מלחמה, האָט ניימאַן ערקלערט, וועט די רויטע אַרמעע שטיצען דאָס נאַציאָנאַליסטישע דייטשלאַנד געגען פראַנקרייך.

פראצעסען פון די געוו. דעפוטאטען

וועלען פארקומען נאך די וואהלען

וו אַ ר ש אַ, 29. (טעל. צום „לאָדזער טאָגעבלאַט".)

ווי מען שמועסט זאָלען די פּראָצעסען פון די אַרעסטירטע געוו. דעפּוטאַטען ערשט פאָרקומען נאָך די וואַהלען. צוליב דעם וואָס עס זאָל דורכגעפיהרט ווערען נאָך אַ צוגאָב אויספאָרשונג.

אפילו ווען די אויספאָרשונג זאָל שוין געווען אויך פערענדיגט וואָלט נאָך פיל געדויערט דאָס צונויפשטעלען דעם בעשולדיגונגס-אַקט, דאַן קומט דער 7-טאָגיגער טערמין, וועלכען דער אָנגעקלאַגטער האָט רעכט דורכצוקוקען דעם ראַזגען אַקט דאַן דאָס שיקען אויפאָרדערונגען צו די עדות זיך צו שטעלען צום פּראָצעס א. א. וו. צוליב דעם אַלעם איז נישט אָנצונעמען, אַז די פּראָצעסען זאָלען פאָרקומען פאַר די וואַהלען.

באנדיטען בערויבט יודישע סוחרים

ל ו ב ל י ן, (טעל.)

אויפ׳ן וועג צום שטעטעלע בעמיצע זענען באַנדיטען בעפאַלען יודישע סוחרים און בעו זיי צוגערויבט זייער גאַנץ פערמעגען.

—:0:—

ראפגעפאלען פון 2-טן שטאק און דער׳הרג׳עט געווארען

(§) אויף גדאַנסקאַ 105 איז פּראַנט אויפ׳ן צווייטען שטאָק וואוינט דער 60-יעהריגער שטובען מאָלער גוסטאַוו עלם נער. נעכטען אַרום 9 אָוונט האָט עלםנער געהערט, אַז אין גאַס קומט פאָר עפּעס אַ אָוואַנטורע. ער איז צוגעגאַנגען צום פענסטער און זיך אַרויסגעבויגען וועלענדיג זעהן, וואָס עס קומט פאָר. ער האָט אָבער פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט און איז אַראָפּגעפאַלען אויפ׳ן ברוק. דער פאַל איז געווען אַ פאַטאַלער. עלםנער איז אויפ׳ן אָרט דער׳הרג׳עט געוואָרען.

היינט א בלימעל-טאג

לטובת דעם פאלעסטינער ארבייטער-פאנד „קפ"אי"

היינט קומט פאָר אין לאָדז דער בלימעל-טאָג לטובת דעם פאַלעסטינער-אַרבייטער-פאָנד, וואָס זיין ציל איז העלפען דער ווירטשאַפטליכער, קולטורלער און סאָציאַלער טעטיגקייט פון דער א"י-אַרבייטערשאַפט.

דער פאַלעסטינער אַרבייטער-פאָנד, וועלכער האָט אונטער זיך אַ 15-יעהריגע טעטיגקייט, איז געווען דער איניציאַטאָר ביים אויפשטעלען די פערשידענע אינסטיטוציעס פון דער הסתדרות, (קראַנקען-קאַסע, לשכת עבודה און אַנדערע).

ער האָט אויך אַ סך מיטגעהאָלפען דער אַרבייטער-קאָלאָניזאַציע, סובסידירענדיג פערשידענע ווירטשאַפטען און לעצטענס בעזונדער די משקי פּועלות.

עס איז דעריבער צו האָפען, אַז די לאָדזער יודישע בעפעלקערונג וועט זיך וואַרעם אָפּרופען אויף דעם רוף פון דער ליגע פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י, און וועט זיך ווי געוועהנליך מיט בעטייליגען אין דעם. בלימעל-טאָג פאַר׳ן פאַלעסטינער אַרבייטער-פאָנד, וועלכער ווערט בעזונדערס דער ווילטיגער און צוזאַמענהאַנג, מיט דער איצט געשאַפענער לאַגע אין אַרום דעם אַרבייטענדען א"י.

פראטעסט-אקציע

פון דער ליגע פאר׳ן ארבייטענדען ארץ-ישראל

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּערעפענטליכער ענגלישער דעקלאַראַציע וועגען א"י, קומט היינט פאַר אַ זיצונג פון דער ליגע פאַר׳ן אַרבייטענדען א"י און לאָדז מיט׳ן אָנטייל פון אַ פאָרשטעהער פון דער ליגע אין וואַרשאַ, וועגען אָרגאַניזירען אין לאָדז אַ שאַרפע פּראָטעסט-פּעטיציע נעגען ענגלאַנד.

רעגירונגס-קאמיסאר

פאר׳ן לאדזער מאגיסטראט ווידער אקטועל

די קלאַנגען וועגען אַריינזעצען אין לאָדזער מאַגיסטראַט אַ רעגירונגס-קאָמיסאַר זענען ווידער אויפגעשוואומען צווישען די קאָמפּעטענטע קרייזען אין אונזער שטאָט. היות די קאַדענץ פון די געוו. שטאָט-ראַט ענדיגט זיך אין אַ חדש אַרום זאָל, ווי מען גיט איבער פון די דאָזיגע קרייזען, נאָך פאַר׳ן סוף פון דער קאַדענץ, אין מאַגיסטראַט אַריינגעזעצט ווערען אַ רעגירונגס-קאָמיסאַר און אין מאַגיסטראַט וועט דורכגעפיהרט ווערען אַ ליקווידאַציע.

לאדזער אינדוסטריעלער פאר פויליש-פאלעסטינישער-באנק

די סובסקריפציע האט געגעבען גוטע רעזולטאטען

אין לאָדז האָבען געוויילט דער פּוילישער האַנדעלס-אַמאַשע אין ירושלים דר. בערנאַרד הויזנער און דער פאָרשטעהער פון פערבאַנד פון פוילישע יודען אין א"י ד"ר דוד שפּרעכער אין צוזאַמענהאַנג פאַר דער אַקציע פאַר דער פּויליש-פאַלעסטינישער באַנק. אין הויז פון בעקאַנטען אינדוסטריעלער ה׳ נחום אייטינגאָן איז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פאָרגעקומען אַן אויפנאַהמע מיט׳ן אָנטייל פון אַ ריי פאָרשטעהער פון דער לאָדזער אינדוסטריע. אויף דער אויפנאַהמע איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט, וואָס האָט דעם ציל צו פערשפּרייטען אַקציעס פון דער דערמאָנטער באַנק. אין קאָמיטעט זענען אַריין צוו. אַנד. ה"ה: אָסקאַר קאָהן, באַרוך און נחום אייטינגאָן און יוסף באַבאַד. די סובסקריפּציע פון די באַנק אַקציעס אויפ׳ן אָרט האָט געגעבען בעדייטענדע רעזולטאַטען. די סובסקריפּציע ווערט ווייטער געפיהרט.

אין בזשעזשין וועט אויס-פעהלען ברויט

אויף 16 בעקערייען זאלען 12 געשלאסען ווערען

(ב) אין בזשעזשין זענען פאַרהאַן סך-הכל 16 בעקערייען, האָבען 12 בעקער-בעזיצער בעקומען אַ פערארדנונג צו שליסען זייערע אונטערנעהמונגען ביז׳ן סוף יאָהר, ווייל די בעקערייען ענטשפּרעכען נישט די געפאָדערטע בעדינגונגען. די האַנדווערקער קאַמער אין לאָדז האָט וועגען דעם ענין שוין אינטערווענירט. די בעקער׳ס ווילען אָפּגעבען רעקורסען.

חזן איז שניידער

צו דער „רעוואלוציע" אין קאנסטאנטין

צו דער געשיכטע פון דער „רעוואָלוציע" מיטן „לכה דודי" אין קאָנסטאַנטין, אינפאָרמירט מען אונז פון בעגלויבטע קוועלען, אַז דער קאָנסטאַנטינער חזן הייסט נישט סענדאָוו סקי, נאָר זאַנדער, סענדאָווסקי איז אין קאָנסטאַנטין אַ שניידער.

גאלדענער מעדאל

פאר א בעאמטען

(ב) דער מלוכה-פּרעזידענט האָט בעשאָנקען דעם אין לאָדז בעקאַנטען מלוכה-בעאַמטען ד"ר אַ. גראַבאָווסקי מיט אַ גאָלדענעם מעדאַל פאַר זיינע אויפטוען. דעם ד"ר גראַבאָווסקי האָט מיט׳ן מעדאַל דעקאָרירט סטאַראָסטע דיכאַלעוויטש.

איינברוך אין א קראנקען-קאסע.

(§) גנבים האָבען זיך אַריינבעקומען אין דער קראַנקען-קאַסע פון איושביץ, דאָרט אַרומגענישטערק צובראָכען, וואָס ס׳האָט זיך געלאָזט און צוגענומען 205 זל. זענען זיי נעלם געוואָרען. פּאָליציי איז שוין אויף די שפּורען פון די נאַכט-פייגעל.

—=0§0=—

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka m. 10.) tel. 170-37

נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 אָז. — געוועזענער אַסיסטענט ביי מיסטער סמאָלען (היהנער-אויג-אַנשטאַלט אין לאָנדאָן). — ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הוגערל אויגען און האָרנהויט, ווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהן שמערצען.

לעזט און אבאנירט דאס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

פון לאדזער וואהל-פראנט

...שאַפען א פרויען-וואהל-קאמיטעט ביים בלאק צו פערטיידיגען די יודישע רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען.—פון וואהל-קאמיטעט פאר׳ן אלטשטאטישען ראיאן באלוט

אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון פרויען, אָנגעזעהענע געזעלשאַפטליכע טוערינס פון דער שטאָט. ד"ר י. ראָזענבלאַט האָט רעפערירט וועגען די פּאָסטולאַטען פון ציוניסטישען וואַהל-בלאָק און וועגען די אויפגאַבען פון דער יודישער פרוי אין איצטיגען מאָמענט. נאָך אַ קורצען מיינונגס-אויסטויש איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ פרויען וואַהל-קאָמיטעט, וועלכער וועט האָבען די אויפגאַבע צו אָרגאַניזירען די יודישע פרויען און אַקטיוויזירען זיי פאַר דער ליסטע 17 פון „בלאָק צו פערטיידיגען די יודישע נאַציאָנאַלע רעכט אין פוילען". אין וואַהל-קאָמיטעט זענען געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע פרויען: צאהן-אַרצט מ. רעזניק, מ. קאַצענעלענבויגען, ב. גוטערמאַן, צאהן-אַרצט ה. האַלפּערן, גאָטליב, ס. לאַנגע, ע. קאַנטאָר, קאַפער, ראַבינאָוויטש, ארי ג׳אָל, לובין, געלבאַרטאָוויטש, אָסט-אָ-מאַנילבקא

דער פרויען-וואַהל קאָמיטעט איז באַלד צוגעטרעטען צו דער אַרבייט און בעשלאָסען איינצואָרדנען קומענדיגען שבת אין זאַל פון „הזמיר" אַ גרויסע פרויען פערזאַמלונג, אַרויסגעבען ספּעציעלע אויפרופען צו פרויען א. א. וו.

* * *

דער קאָמיטעט פאַר אַלט-שטאָט און באַלוט, וואָס איז געשאַפען געוואָרען ביים ציוניסטישען וואַהל-בלאָק, האָט אַן אָנגעהויבען אַן ענערגישע פּראָפּאַגאַנדע-אַקציע אין דערמאָנטען ראַיאָן פאַר דער ליסטע 17. צום קאָמיטעט געהערען פאָלגענדע ה"ה: א. שטרויך, פ. רובינשטיין, ש. ניסעל, וו. הילמאַן. ח. אוואַנקאָוויצער, מ. לענטשיצקי, י. האַלמוץ, נ. זילבערבערג, י. פינטשוק, א. פאַמעראַנץ, מ. רעמבעלינסקי, ש. זילבערבערג, י. נאָמבערג, ד. לייב, מ. גאָלדבערג, מ., פריגע און מ. גרינוואַלד.

דער קאָמיטעט האָט אויך בעשלאָסען איינצואָרדנען אַ ריי גרעסערע פערזאַמלונגען אין דערמאָנטען ראַיאָן.

* * *

(—) דינסטאָג 9 אָוונט האָט דער וואַהל-קאָמיטעט פון די לינקע „פּועלי-ציון" צונויפגערופען אין דער באַראָכאָוו-שול אַ פאַר-וואַהל פערזאַמלונג פון דער אַרבייטענדער אינטעליגענץ. די פערזאַמלונג איז געווען זעהר גוט בעזוכט. עס האָבען גערעדט ראַטמ. האַלענדערסקי, א. קאַגאַן א.א.

* * *

נעכטען אָוונט, איז אין לאָקאַל פון דער האַנדווערקער צענטראַלע (זשעלאַנאַ 10 א) פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צונויפגערופען פון „בלאָק צו פערטיידיגען די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג". עס זענען געקומען פאָרשטעהער פון צעכן, קליינהענדלער פעראיין און אַנד. נאָכדעם, ווי אַדוו. יוסף וויצמאַן גיט אָן אַן איבערבליק וועגען דער לאַגע, ווערט געוועהלט אַ וואַהל-קאָמיטעט מיט אַ בעשלוס פון קאָאָפּטאַציע-רעכט.

* * *

(ב) קומענדיגען דינסטאָג וועלען אין אַלע וואַהל-רעוויר קאָמיסיעס אויסגעלעגט ווערען די וועהלער-ליסטעס צום בעקוקען פאַר דער בעפעלקערונג אויף 5 טעג. רעקלאַמאַציעס וועט מען שוין נים קענען.

(ב) קומענדיגען וואָך וועלען אין לאָדז פאָרקומען אַ מאַסע וואַהל-מיטינגען און פערזאַמלונגען פון „צענטראַלעוו", סאַנאַציע און די יודישע רשימות.

—:0:—

לאָדזער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 בזי 7 אין אָוועגד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

"Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16 :אדרעס
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

אהז פאַטאַליזם!

נאַטירליך קאָן מען זיך נישט וואונדערען, וואָס די בעפעלקערונג נעמט זיך אַזוי שטאַרק נישט איבער מיט די הכנות צו די וואַהלען און ווייזט כמעט אַרויס אַ גלייכגילטיגקייט צו זיי. אייגענטליך איז דאָס נישט קיין גלייכגילטיגקייט, נאָר גיכער אַ פערשטייפונג. און וואָס איז דער חדוש.

אַ פּאָר יאָהר קוקט זיך צו די בעפעלקערונג צו דער מלחמה, וואָס ווערט געפיהרט צווישען דעם סיים און דער מאַכט. דעם מיין פון דער דאָזיגער מלחמה פערשטעהט נישט די בעפעלקערונג, און זי שטעלט זיך נישט פאָר, וועגען וואָס פאַרע עראָבערונגען עס געהט דאָ אייגענטליך די קעמפענדע צדדים. דער געזונטער אינסטינקט זאָגט דערביי אונטער, אַז נישט די סטראַטעגיע, נישט די טאַקטען און נישט דער געוועהר-אַרסענאַל שטימען נישט, לאָמיר זאָגען, מיט די ריטערליכע געזעצען ... ווען דאָ, אַ שטייגער, וואָלט געגאַנגען וועגען אַנ'אמת'ער מלחמה צווישען צוויי פרעמדע פיינדליכע לאַגערן, וואָלט די נישט-פּאָליטיקירענדע בעפעלקערונג נאָך אפשר געקענט זאָגען: מילא, פערפּאַלען, קריגערשאַפט איז נישט קיין ברידערשאַפט. — און דעריבער שטרעבט אַזוי איינער דעם צווייטען צו פערניכטען. אָבער ביי דער מלחמה, וואָס קומט איצט פאָר צווישען די קריגערישע צדדים אין פּוילען, קוועטשט די בעפעלקערונג מיט די פּלייצעס און פרעגט זיך: צו וואָס די פערניכטונג, די מלוכה ווערט נאָר דערפון אָפּגעשוואַכט! די בעפעלקערונג קאָן נישט פערשטעהן אָט די פערביסענקייט פון די צדדים.

און, אַז מען פערשטעהט נישט, און ווייער עצה אָנגעפרעגט האָט מען אויך נישט — הערט די בעפעלקערונג אויף, זיך צוצוקוקען צום קאַמף. עפּעס פּיקאַנטעס בעמערקט מען נאָך. אַבער ביים גאַנצען גאַנג פון'ם קאַמף קוקט מען שוין נישט נאָך. און היות, ווי דאָס גאַנצע פּאָליטישע לעבען אין פּוילען שטעהט איצט אויף אָט דעם דאָזיגען קאַמף, האָט די ערליכע און פער'דאגה'טע בעפעלקערונג איינציגווייז פערלוירען דעם אינטערעס פאַר'ן פּאָליטישען לעבען.

פּלוצלינג ווערט די בעפעלקערונג אויפגעפאָדערט, אַז זי זאָל אָננעהמען עפּעס אַ זעהר וויכטיגע דעציזיע, אַז זי זאָל נאָכאַמאָל בעשטימען איהרע אויסדערוועהלטע פאָרשטעהער צום פּאַרלאַמענט. מען איז דאָך אָבער שוין ביי אונז אָפּגעוואוינט פון אַ לעבעדיגען אינטערעס פאַר פּאָליטישע ענינים. און דעריבער טאַקע רופט זיך די בעפעלקערונג אַזוי פּאַמעליך און פויל אָפּ אויף די וואַהלען.

פון דאַנען שטאַמט די גלייכגילטיגקייט צו די קומענדע וואַהלען. און מען דאַרף זיך נישט נאָר חידוש'ן.

דאָס איז אָבער אַ פערדריסליכע ערשיינונג. די אייגענטליכע קוועלע פון קראַפט, דער אור-קוואַל פון די מאַכט—דער ווילען פון פאָלק—טאָר קיינמאָל זיך נישט פערוואַנדלען אין אַנ'אויסגעלאָשענעם וואולקאַן, וואָס שטורעמט מיט זיינע אויסטרייסלונגען אין די טיפענישען, און מיט ווייער טויטקייט אין דרויסען.

דער פאָלקס-ווילען מוז שטענדיג זיין אַקטיוו און עמפּינדליך, לעבעדיג און בעוואוסטזיניג. און די געזעלשאַפט וועלכע פערלירט כאָטש אויף איין רגע די דאָזיגע נאָרמאַלע פונקציע—ווערט גלייך צו אַ פּלעווע, וואָס ווערט אָוועקגעבלאָזען פון'ם מינדסטען ווינטעל. די מאַכט פון פאָלק איז אפשר נישט אַזוי ווייט אַ געזעץ — הים די געשיכטע לערנט אונז אַז מען דאַרף וועגען איהר גאַנץ לאַנג קעמפען—ווי אַ חוב, מיט'ן מאָמענט ווען זי איז שוין אויסגעקעמפט געוואָרען, און זי קען אויספיהרען איהר שעפערישע טעטיגקייט. פון דעם דאָזיגען חוב טאָר זיך קיינער נישט בעפרייען.

לאָמיר נעמען דעם קאָנקרעטען ענין: די איצטיגע וואַהלען צום סיים. מען קאָן נישט אויסקלערען קיין שום אַרגומענטאַציע, וואָס זאָל רעכטפערטיגען די גלייכגילטיגקייט.

אָנגענומען, אַז מען איז געקומען צו דער מסקנא, אַז די וואַהלען וועלען קנאַפּ וואָס קענען ענדערן די כוחות-פערהעלטענישען אין דער מלוכה און אינ'ם רעגירונגס-סיסטעם. אָנגענומען, אַז מען איז על פּי שכל געקומען צו דער פאָרמול, וועלכע זאָגט: אָדער דער סיים וועט נישט זיין קיין סיים, אָדער ער וועט אינגאַנצען גישט זיין. וואָס דער פּשט דערפון איז: אָדער דער סיים וועט זיך אָפּזאָגען פון אַ גאַנצע רייה פון זיינע רעכט און ער וועט מסכים זיין זיך צו פערוואַנדלען אין אַ בעראַטענדע קערפּערשאַפט—וועט ער בלייבען לעבען, אָבער בעפרידיגען די דעמאָקראַטישע פּאָסטולאַטען וועט ער נישט. אָבער ער וועט זיין איינגע'עקשנט, און דאַן וועט ער אויפהערען צו עקזיסטירען. ד. ה. ער וועט נישט קאָנען אויספיהרען זיינע געזעצגעבערישע פונקציעס, אַזוי ווי עס געוועזען אין די לעצטע פאַר יאָהר. אַזאַ מסקנא קאָן בלי ספק האָבען אַ לאָגישע און פערשטענדליכע בעגרינדונג. און דאָך טאָר זי נישט דערפיהרען דעם בירגער צו אַזאַ סטיכישען מצב, וועלכען מען קאָן אָנרופען פערשטייפונג. דער אַראָבער גלויבט אינ'ם פאַטום, סיי ווי סיי, זאָגט ער, האָב איך נישט קיין איינפלוס אויפ'ן לעבען, גיב איך מיך איהם בעצייטענס אונטער. דער פּוילער, שלעפּעריגער רוס האָט ווידער זיין „ניטשעוואָ", וועלכער בעפרייט איהם נישט נאָר בלויז עפּעס צו טון, נאָר ער איז אויך דערמיט אפילו יוצא עפּעס צו טראַכטען און נאָכצודענקען.

אַ גאַנץ נישקשה'דיגער נאַרקאָטיק איז אויך דער אַלט-פּוילישער „יאַקאָש טאָם בענדזיע", וועלכער קאָן אויך איינוויגען דעם מענש אין אַ זיסען שלאָף פון אונטעטיגקייט.

דאָס זענען אָבער אַלץ נישט קיין כאַראַקטער-שטריכען פון אַ היינט-וועלטיגען מענש, וואָס שטרעבט צו טאַט און דעציזיע, און אגב איז נאָר דער מענש פעראַנטוואָרטליך פאַר דעם, וואָס ער טוט אַליין, און ווי אַזוי ער ערפילט זיין חוב, אָבער נישט דערפאַר, וואָס עפּעס עמיצער וועט דערמיט שפּעטער טון. און דער פּשוט'ער חוב פון אַ נישט אויסגע'חכמ'צוועטען בירגער, איז ווי געהעריג זיך פאָרצובערייטען צו די וואַהלען, אָפּשטעלען זיך, אַריינטראַכטען און — דעצידירען.

די בעפעלקערונג טאָר נישט אַריינפאַלען אין עפּעס אַ פאַטאַליסטישער שטימונג און אַרויפוואַרפען אויפ'ן גורל די פאָלגען פון דער אייגענער אָפּגעלאָזענקייט. דעריבער דאַרף מען די בעפעלקערונג אויפפאָדערען צו אַ גרעסערער אַקטיוויטעט, צו אַ לעבעדיגערען אינטערעס אין דער געזעלשאַפטליכער דינסט, צו וועלכער מען איז גערופען געוואָרען. צי דאַרף מען נאָך בעזונדער רעדען וועגען דעם, אַז די יודישע בעפעלקערונג טאָר אוודאי נישט אַריינפאַלען אין אַזאַ פאַטאַליסטישער פערשטייפונג? ביי יודען ווערט געשאַפען אַ געפעהרליכע נאַרקאָטישע פאָרמול: „אפילו אין בעסטען פאַל וועלען מיר דאָרט האָבען אַזוי ווייניג פאָרשטעהער, אַז זיי וועלען סיי ווי גאָרנישט קענען העלפען". קיין שום זאַך קאָן נישט אַזוי פיל שאָדען ברענגען, ווי אַזאַ פאַטאַליסטישע פילאָזאָפיע. יודען האָבען זיך שוין מעהרערע מאָל געקאָנט איבערצייגען, און איבערהויפּט אין די לעצטע 10 יאָהר, אַז אַמערגסטען איז אונז דאָרט, וואו מיר זענען אינגאַנצען נישט פאָרטרעטען. און אויב די יודישע דעפּוטאַטען האָבען קיין ממשות'דיגע הילף נישט געבראַכט, האָבען זיי אָבער פערהיטען פון פיל ערגערע זאַכען.

עס איז נאַטירליך, נישט בעוואוסט, וואָס עס וועט זיין דער נייער סיים, און וואָס פאַר אַ ראָלע ער וועט שפּילען אין מלוכה-לעבען. די שטים פון דער סיים-טריבונע וועט אָבער אַלץ נאָך האָבען אַ שטאַרקען אָפּקלאַנג אין דער הויך און אין דער נידער. יודען נויטיגען זיך אין דער דאָזיגער טריבונע. די שטים פון די יודישע פאָדערונגען, הצטרכות'ן מוז זיך פונאַנדערוויקלען אויף דער סיים-טריבונע, יודען מוזען האָבען אַ סיים-רעפּרעזענטאַנץ, וואָס זאָל בעשטעהן פון זייערע בעסטע מענשען.

דעריבער: אהן פאַטאַליזם, נאָר מיט אַ שטאַרקען ווילען גרייט אייך צו די וואַהלען!

ד"ר יהושע טהאָן

זשאַבאָטינסקי איז גרייט איבערצונעמען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער פּאָליטיק אינ'ם ציוניזם

ער שטעלט אָבער אַ בעדינג: אַ עקזעקוטיווע פון „יודענשטאַטלער" מיט אַ רעוויזיאָניסטישער מעהרהייט

אינטערוויאו מיט וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי'ן, ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאַגעבלאַט".

דער פיהרער פון רעוויזיאָניסטען, ה' וול. זשאַבאָטינסקי, צו וועלכען עס זענען איצט געווענדעט די אויגען פון דער גאַנצער ציוניסטישער וועלט, איז נישט אַזוי לייכט אויף אונטערוויזען. שווער פאַר איהם אַרויסצובעקומען אַ וואָרט, און אויף די זשורנאַליסטישע „טריקען" לאָזט ער זיך אויך נישט אָנצוהען: ער, דער לאַנג-יעהריגער גלענצענדער זשורנאַליסט, פערשטעהט זיך דערויף זעהר גוט. עס איז דעריבער נישט קיין לייכטע אויפגאַבע איהם צו אינטערוויאוירען. אָבער טראָץ דעם האָב איך געפּרובט מיין „מזל": און עס איז מיר געלונגען.

איך האָב זשאַבאָטינסקי'ן אָנגעטראָפען אין אַ גוטער מינוט — ביים פרוהשטיק. דער אומערמידליכער קעמפער פאַר'ן ציוניזם, וועלכער האָט איצט אונטערגענומען אַ לאַנגע און שווערע לעקציע-טור, איז געוועזען אויסגערוהט און אין אַ געמיטליכער שטימונג. קודם כל איז מיין געשעצטער אינטערלאָקוטאָר געוועזען נייגעריג ביי מיר געוואויער צו ווערען וועגען די פערהעלטענישען אין לאָדז, וועגען די שטימונגען און הויגען ציוניסטישען לאַגער, וועגען דעם איינפלוס פון די רעוויזיאָניסטען אין לאָדז א. ד. ג. און אין פערלויף פון געשפּרעך זענען מיר אַריבער אויף די אַקטועלע פראַגען, וואָס שטעהען אויף דער טאָג-אָרדנונג אין דער ציוניסטישער וועלט. איך האָב, פערשטעהט זיך, געוואָלט געוואויר ווערען, צי איז וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי געניינט איבערצונעמען די לייטונג אין בכלל, ביי וואָסערע בעדינגונגען ער וואָלט מסכים געווען אַריינצוטרעטען אין דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

מיין ערשטע דירעקטע פראַגע איז דערום געווען:

— צי וועט איהר אַריינטרעטען אין דער נייער עקזעקוטיווע?

ה' זשאַבאָטינסקי האָט מיר דערויף געענטפערט:

— מיר וועלען צופרידען זיין, ווען אַלע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע וועלען זיין „יודענשטאַטלער", אויך פון די אַנדערע ציוניסטישע פּאַרטייען זעלבסטפערשטענדליך, — האָט זשאַבאָטינסקי בעטאָנט — נאָר „יודענשטאַטלער". און דער עקזעקוטיווע וועלען מיר אַריינטרעטען נאָר אין דעם פאַל, ווען מיר, רעוויזיאָניסטען, וועלען דאָרט האָבען אַ מעהרהייט.

— די עקזעקוטיווע, האָט זשאַבאָטינסקי פאָרטגעזעצט — וועט מוזען אָננעהמען אַ קלאָרע און אויסגעשפּראָכענע שטעלונג בנוגע דער פערברייטערטער „אגענץ". מיר זענען נישט געגען; אָנטייל פון די נישט-ציוניסטען ביי דער פערוואַלטונג מיט די עקאָנאָמישע ענינים. מיר וועלען אָבער דורכפיהרען אַנ'אַבסאָלוטע ליקווידאַציע פון זייער איינפלוס אויף דער פּאָליטישער אַרבייט פון ציוניזם.

איך האָב דאַן געפרעגט:

— צי האַלט איהר, אַז דער ציוניסטישער קאָנגרעס וועט פאַקטיש צוזאַמענקומען שוין אין חודש פעברואר, ווי עס איז געוועזען געמעלדעט?

זשאַבאָטינסקי האָט זיך אַביסעל פערטראַכט, קענטיג, אַז ער האָט געהאַט אַ שטיקעל ישוב הדעת, צי ער זאָל מיר ענטפערען אויף דער פראַגע. ענדליך האָט ער געזאָגט:

— ווייצמאַן איז אַ מענש מיט נישט קיין פעסטע מיינונגען. היינט קאָן ביי איהם זיין אַזוי און מאָרגען אַנדערש.

— צי קאָן נישט געמאָלט זיין, אַז איצט, ווען ענגלאַנד האָט געבראָכען דעם מאַנדאַט, זאָל זי אַנעקסירען ארץ ישראל?

זשאַבאָטינסקי האָט דערויף געענטפערט קאַטעגאָריש:

— ניין, דאָס איז אויסגעשלאָסען. דער פעלקערבונד האָט אַ קאָנטראָל איבער ארץ ישראל. די נאָהענטע שכנים— איטאַליען און פראַנקרייך, — וואָלטען דאָס בשום אופן נישט דערלאָזט. פערגעסט נישט, אַז ארץ ישראל איז נישט קאָנגאָ. עס ליגט אויפ'ן ברעג פון מיטעלענדישען ים, אויפ'ן ברייטען שליאַך פון דער וועלט.

איך האָב דאַן געפרעגט:

— עס האָבען זיך די לעצטע [illegible] בעוויזען ידיעות וועגען דער מעגליכקייט, אַז בראש פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע זאָל זיך שטעלען רובצעה בראַנדייס פון אַמעריקאַ. מען רעדט אויך וועגען דער פרעזידענטשאַפט פון אוסישקין, אינזש. רוטענבערג און אַ. ג. צי וואָלט איהר געגאַנגען אין אַזאַ עקזעקוטיווע?

-- איך האָב דאָך אייך שוין געזאָגט: איך וועל געהן און אַנ'עקזעקוטיווע פון אויסשליסליך „יודענשטאַטלער". -- האָט זשאַבאָטינסקי ענטשיידען געענטפערט.

דערמיט האָט זיך דער אינטערוויאו געענדיגט.

זשאַבאָטינסקי האָט זיך מיט מיר געזעגענט און זיך גענומען גרייטען צו דער רייזע קיין וואַרשאָ.

מ. גר.

סיים, וואַהלען און ציוניזם

ווי אַזוי דער „קוריער פּאָראַנני" שטעלט זיך פאָר דעם סאַמפּראַמיס צווישען דער ענגלישער רעגירונג און דעם יודישען פאָלק

די סאַנאַטאָרישע „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" האָט ערשט נעכטען געבראַכט איהר בעלייטונג צו מאַרשאַל פּילסודסקי'ס לעצטען אינטערוויאו.

די צייטונג שרייבט:

„דער קאַמף וועגען דער איבערבויאונג פון דער פּאָליטישער אָרדנונג אין פּוילען איז נישט געווענדעט געגען דעם פּרינציפּ פון אַ פאָלקס-פאָרשטעהערשאַפט אַלס אינסטיטוציע. מאַרשאַל פּילסודסקי האָט שוין מעהרערע מאָל בײַ אַ טאָג מיט אַ געוויסען שטאָלץ, אַז דאָס האָט ער, דער „אומגעשריבענער דיקטאַטאָר" פון פּוילען צוזאַמענגערופען אין יאָהר 1919 דעם ערשטען סיים".

„ליידער אָבער — שרייבט ווייטער די זעלבע צייטונג, איז די נשמה פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע פערגיפטעט געוואָרען פון די פּערקלאַפּונגס-באַציהלען און מאַנגעל אין אידעאַליזם, וואָס האָט זיך נאָר געפונען ביי איינע גרופּע און פּוילען. די גרופּע, וואָס האָט געקעמפט פאַר דער אומאָפּהענגיגקייט. די דאָזיגע גרופּע איז אָבער געווען צווייטהט און צושפּרייט און מילוטער. אין סיים האָבען אַנ'איינפלוס און די מאַכט יענע פּיהרער, וואָס האָבען געהאַט אַ פּאַר'מלחמה'דיגע אָריענטאַציע, און דאָס האָט געשאַטעוועט די אַרבייט איבער דעם אויפבוי פון דער מלוכה".

די ענדעקישע „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" שרייבט און איהר געשטריגען לייט אַרטיקעל א. נ. „אַ דעמב און די אויגען" אַזוי:

ווי מיר האָבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, וועגען „אַ פּערטרויליכען קאָמוניקאַט פון דער „איסקרא", וועלכע וואָרענט די איינענע מענשען, אַז עס וועלען נאָך קומען געוויסע שריט, וועגען וועלכע מען טאָר נאָך איצט נישט רעדען אין פּאַר פּיל וועלען זיין אויך זיין אונפערשטענדליך, דער ענדציל פון די דאָזיגע שריט איז איבער דעם ענדגילטיגען זיג ביי די וואַהלען. צו דער דאָזיגער אינסטרוקציע קומען נאָך צו פערשיעדענע טריקס, ווי למשל, אַז די מלוכה־בעאַמטע און די אַרמעע פון גענ. גירעצקי וועלען אָפּגעבען אָפּענע צעטלען, עס געהט אונז אויך נישט פיל אָן דער וואהל-פינאַל, וואָס געוויסע פאַקטאָרען וועלען אײַנאָרדנען פון די פערליבטע טען דעם 11 נאָוועמבער. די געזעלשאַפט -- פיהרט אויס דער ענדעקישער אָרגאַן — מוז זיך צו דעם אַלעם פערהאַלטען מיט קאַלטבלוטיגקייט און אַבסאָלוטער רוה. אַ געזעלשאַפט, האָט וואָלט זיך אין דער לעצטער מינוט געלאָזט סוגעסטיאָנירען פון געוויסע וואַהל באַמבעס, וואָלט געגעבען אַ בעוויז, אַז זי איז נישט דערוואַקסען צו דער ראָל פון דעם ריכטער, וואָס זי דאַרף שפּילען ביי די איצטיגע וואַהלען.

דער סאַנאַטאָרישער „קוריער פּאָראַנני" האָט נעכטען אָוועקגעשאָנקען זיין לייט-אַרטיקעל פּלאַץ דעם ארץ ישראל-פּראָבלעם.

דער לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענט פון דער דאָזיגער צייטונג פערעפענטליכט אַנ'אויספיהרליכען אַרטיקעל איבער דעם לעצטען „ווייס בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג, און ער ווייזט אויף „באותות ומופתים", אַז דאָס איז נישט געוועזען קיין „שלעכטער ווילען" פון דער ענגלישער רעגירונג, נאָר אַ רעזולטאַט פון אַנ'איבערגעלעגטען אונטערוואַרפען זיך די רעאַלע פאַקטען.

דער שרייבער פון אַרטיקעל, ווי אַלץ „פריינד" פון ציוניזם, זאָגט זיך אַרויס מי פּענעטרירטע ווערטער וועגען יודישען ישוב. ער האָט פּשוט נישט קיין ווערטער פאַר'ן אידעאַליזם און אויפּאָפּערונג פון יודישען „חלוץ" און פאַר'ן יודישען קאַפּיטאַל, וואָס האָט אין דעם פאַל נישט געזוכט קיין „ביזנעס", נאָר געהאַט פאַר זיך דעם ציל אויפצובויען די אַלטע „ביבלישע" מלוכה.

„וואָס קומט אָבער אַרויס — בעקלאָגט דער אַרטיקעל שרייבער דעם ציוניזם, — אַז ארץ ישראל איז נישט קיין לעדיג לאַנד. עס וואוינען דאָרט מענשען, אַראַבער, מענשען מיט פון אַ נידעריגער קולטור, אָבער לעבען מיר מען ווי קאָזען, און אַז יודען קויפען דאָרט אָפּ די ערד, מוזען די אַראַבער אונטערגעהן, וואָרום „מיט דער ערד — האָט סימפּסאָן געזאָגט — איז נישט צו שפּאַסען, און אין א"י האָט מען זעהר פיל פון איהר געשפּאַסט".

דער שרייבער קומט אַפילו צום אויספיהר, אַז די ענגלישע רעגירונג וועט מוזען אויסזוכען עפּעס אַ קאָמפּראָמיס וואָס זאָל זיין גוט אי פאַר יודען, אי פאַר די אַראַבער, און לויט איהם וואָלט, למשל, אַנ'אַדמיניסטראַציע פון דער אַרמינער בעפעלקערונג, געווען דער בעסטער קאָמפּראָמיס.

אַט דאָס הייסט גוטע פריינד...

— פּס.

פּרייסען פאַר אַ פּלעביסציט?

היטלעריסטען פאָדערן נייע וואַהלען אויך צום פּרייסישען לאַנדטאַג, זייענדיג זיכער אין זייער נצחון. — די גרויסע קאָנצערנס, וואָס האָט פינאַנסירט די היטלער-חברה, האָבען אויסגעבאַוועט אַ שלאַנג אויף זייער האַלז

(אַ בריף פון בערלין, ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאַגעבלאַט") :—: פון י. מ. גליקסמאַן

פון די 41,224,678 וואַהל-בערעכטיגטע דייטשען האָבען בעת די וואַהלען צום פריהערדיגען רייכסטאַג געשטימט נאָר 30,738,762. אַזוי ווי אויף יעדע 60,000 שטימען, בעקומט זיך איין מאַנדאַט, זענען אין פריהערדיגען רייכסטאַג געוועזען 911 דעפּוטאַטען — 272 פון די בירגערליכע און 219 פון די אַרבייטער־פּאַרטייען. בעת דעם היי־יעהריגען וואַהל־קאַמף האָט די גאַנצע דייטשע פּרעסע, פון אַלע שאַטירונגען, אַגיטירט, אַז די איבער 10 מיליאָן נישט-וועהלער זאָלען ערפילען זייער חוב און געהען צו די וואַהלען. „וואַהל-רעכט איז וואַהל־פליכט!" — איז געוועזען דער לאָזונג. האָבען טאַקע דאָסמאָל געשטימט 34,943,460 וועהלער, ד. ה. מיט 4 מיליאָן מעהר. דער איצטיגער רייכסטאַג האָט 577 דעפּוטאַטען — 327 פון די אַרבייטער (143 סאָציאַליסטען, 107 נאַציאָנאַל סאָציאַליסטישע אַרבייטער פּאַרטיי דייטשלאַנד'ס און 77 קאָמוניסטען) און 250 פון די בירגערליכע פּאַרטייען.

די דאָזיגע העכער 4 מיליאָן שטימען צוואוקס, האָבען אויך מיטגעהאָלפען צו דעם אומערהערטען וואַהל-נצחון פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען. כאָטש דער עיקר גורם איז געוועזען די קאַטאַסטראָפאַלע שלעכטע לאַגע פון דייטשלאַנד און די ריזיגע געלד-סומען פון די קאָנצערנס, וואָס האָבען היטלער'ן מעגליך געמאַכט די געוואַלדיגע וואַהל-אַגיטאַציע, מיט זיינע, ווי היטלער האָט זיך בערוהמט 34.000 וואַהל-פערזאַמלונגען. די קאָנצערנס האָבען געוואָלט בעשאַפען אַ נאַציאָנאַלע אַרבייטער-פּאַרטיי, כדי אָפּצושוואַכען די מאַרקסיסטען און אַרבייטער-פּאַרטייען. זיי האָבען אָבער געהאַט אַ טעות, די היטלערישע אַגיטאַציע האָט גאָר אָפּגעשוואַכט די בירגערליכע פּאַרטייען, און ביים איצטיגען גרויסען מעטאַל-אַרבייטער-שטרייק אונטערשטיצט דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" (היטלער'ס הויפּט-אָרגאַן) דעם שטרייק און דראָהט די שטרייק-ברעכער אויסצושטויסען פון זיין פּאַרטיי.

דעם גרויסען נצחון פון די נאַציאָנאַל סאָציאַליסטען אין רייכסטאַג האָבען די רעכטע מיט די קאָמוניסטען געוואָלט אויסנוצען אויך אין פּרייסישען לאַנדטאַג. פּרייסען איז 3/2 פון גאַנץ דייטשלאַנד. און פּרייסען רעגירט די אַזוי גערופענע „ווייטמאַרער קאָאַליציע", ד"ה די סאָציאַליסטען, צענטער און דעמאָקראַטען מיט אַ זיכערע מעהרהייט. דער מיניסטער-פּרעזידענט איז אָטאָ בראַון, אַ סאָציאַל-דעמאָקראַט, אַ זעהר ענערגישער מענש. די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען און די קאָמוניסטען האָבען פערלאַנגט, מען זאָל זיי ווידער ערלויבען צו טראָגען זייערע „מלבושי-כבוד" — ברוינע בלוזעס מיט'ן האַקענקרייץ פאַר די נאַצ.-סאָצ. און רויטע פראָנט-מונדירען — פאַר די קאָמוניסטען. „ביי די איצטיגע בעדינגונגען איז דאָס אוממעגליך צו ערלויבען" — האָט זיי בראַון געענטפערט.

די ווירטשאַפט'ס פּאַרטיי האָט פערלאַנגט און נאָמען פון דעמאָקראַטישען פּרינציפּ, אַז דער לאַנדטאַג זאָל זיך אַליין פונאַנדערלאָזען. די איצטיגע עפענטליכע מיינונג איז אַנ'אַנדערע, ווי אין יאָהר 1928, בעת מען האָט געוועהלט דעם לאַנדטאַג, ווי ס'איז צו זעהען פון'ם רעזולטאַט פון די רייכסטאַג־וואַהלען.

אין ענין דעמאָקראַטיזם, האָט ד"ר אָטאָ בראַון געענטפערט, בין איך אַ גרויסער בקי און דוקא דער דעמאָקראַטישער פּרינציפּ פערלאַנגט, דער לאַנדטאַג זאָל אויסלעבען זיינע יאָהרען, ווי די וועהלער האָבען דאָס בעשטימט. די וואַהלען צום רייכסטאַג זענען פאָרגעקומען אין אַנ'אומנאָרמאַלער צייט און מיט ווייניג ישוב הדעת.

אַ מעהרהייט פון 240 דעפּוטאַטען לגבי די 189 פון דער אָפּאָזיציע האָבען מסכים געוועזען מיט'ן פּרייסישען מיניסטער-פּרעזידענט. די 6 נאַצ.-סאָציאַליסטען און לאַנדטאַג האָבען אָבער בדעת דורכצופיהרען די פונאַנדערלאָזונג פון'ם לאַנדטאַג דורך אַ „פאָלקסענטשייד" (פּלעביסציט).

בלייבט איצט אָפּצוואַרטען, מיט וואָס דער ענין וועט זיך אויסלאָזען.

צווישען די שויבען-האַקערס אויף דער לייפּציגער גאַס די פּאָליציי געפינען אויך עטליכע תלמידים פון מיטעל-שולען. זיי זענען דערוויילט געוואָרען פון זייער שול און ווערען אין קיין פּרייסישער מיטעל-שול מעהר גיט אָנגענומען.

אין אַלע פּרייסישע מיטעל-שולען האָט מען פאַרגעלעזען פאַר די תלמידים און תלמידות אַ פעראָרדנונג פון פּרייסישען קולטוס-מיניסטער, אַז זיי מעגען נישט געהערען צו קיין שום פּאָליטישער פּאַרטיי. פאַר עובר זיין אויף דער דאָזיגער פעראָרדנונג, וועלען זיי דעזוויטערט ווערען פון דער שולע און מעהר נישט צוגעלאָזט ווערען אין גאַנץ פּרייסען אין קיין מיטעל-שול. די לעהרער, ווי בכלל אַלע מלוכה'שע אָנגעשטעלטע, איז אויך נישט ערלויבט אָנצוגעהערען צו די נאַצ.-סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען.

דורך פּלאַקאַטען האָט דער בערלינער פּאָליציי-פּרעזידענט בעקאַנט געמאַכט, אַז דאָס שויבען-האַקען אויף לייפּציגער גאַס מוז מען בעטראַכטען נישט פאַר אַ מאָמענט-אויסברוך פון אַ פערווילדערטען המון, נאָר פאַר אַ גוט-אָרגאַניזירטער און פּלאַנמעסיגער אַרבייט פון אַ געוויסער ריכטונג, מיט דער כוונה צו טרעפען פון פריהער-אויס בעשטימטע פירמעס. אַזעלכע מעשים זענען געפעהרליך פאַר'ן כלל, פאַר דער ווירטשאַפט און פאַר'ן לאַנד. „איך בעשטים — ערקלערט דער פּאָליציי-פּרעזידענט — 5000 מאַרק פאַר דעם, וואָס וועט אָנווייזען דער פּאָליציי אויף די אָנפיהרער און אָרגאַניזאַטאָרען פון דער שענדליכער טאַט".

דערווייל האָט עס אָבער נאָך נישט געווירקט...

—000—

לאדז — 30 אקט. 1930. — זון אויפג.: 6,23 — זון אונטערג.: 4,18 — דאנערשטאג, ח' מרחשון תרצ"א — פ' לך-לך

טאג-כראניק

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1910

היינט, דארפען זיך צושטעלען צו דער רעגיסטראציע די געבוירענע אין יאהר 1910, (אין מיליטערישען ביורא פיעטריקאווער 212) דארפען זיך צושטעלען די וועלכע וואוינען אין 4 קאמיסאריאט, וואס זייער נעמען הויבען זיך אן מיט:

Ch, H, I, J, K.

און פון 13 — קאמיסאריאט

Ch, H, I, J, K, L, Ł.

אלע יונגעלייט, וואס צוליב וועלכע עס איז סבות האבען זיך נישט געשטעלט צום בעשטימטען טערמין, קענען זיך צו שטעלען שפעטסטענס ביז'ן 29 נאוו. מבערה. י.

אפמאך מיט ציגעלניע-ארבייטער

(§) דעם 6. נאוועמבער וועט פארקומען א קאנפערענץ וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך מיט די ציגעלניע-ארבייטער.

ברוטאלער מארד-אקט צוליב נקמה אין א לאקאטאר

4 יאהר שווערע תפיסה פאר'ן לעבען פון א מענש

(§) אין לאדזער קרייז געריכט איז געקומען פארגעקומען א פראצעס געגען 28-יעהריגען עדמונד מאלינאווסקי, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין אויספיהרען א מארד.

אויף שאפען-גאס 18 (ראדאגאשטש) האט ביי סטאניסלאוו מיטערקא געוואוינט אלס סובלאקאטאר פון שוואגער אראם נאוואצקי, וועלכער האט כסדר צוגערעדט מיטערקא'ן, אז ער זאל גישט צאהלען דעם ווירט קיין דירה-געלד, וואס איז צו הויך.

די ווירטין פון הויז פראנטשישקא ניקאדעמאק, דערוויסענדיג זיך וועגען מיטערקא'ס שטעלונג, האט צוזאמען מיט אנדערע, עדמונד מאלינאווסקי אנגעקלאגט מיטערקא'ן און זיין שוואגער נאוואצקי'ן אין געריכט, ווי-לענדיג אויף זיי ארויסבעקומען אן עקסמיסיע און רעזולטאט האט די ווירטין ארויסבעקומען אויף די פאר'שריבענע טעג לאקאטארען אן עקסמיסיע. דערפאר האט מאלינאווסקי, דער ווירטינ'ס אייגעם, דעם נעדראהט דעם פערבויסענעם נאוואצקי. אז ביי דער נאהענטסטער געלעגענהייט וועט ער אים ערמארדען. נאוואצקי האט איינגעלאדען צו זיך זיינע פריינד וואצלאוו אפאצקי, יוזעף יאשטשישינסקי און יוזעף מאביאנסקי און מיט זיי זיך בעראטען, וואס ער זאל טאן מיט מאלינאווסקי'ן, וועלכער דראהט אים מיט טויט. ווען די פריינד מיט נאוואצקי'ן האבען זיך גע'עצה'ט אין מיטערקא'ס וואוינונג וועגען נקמה אין מאלינאווסקי'ן, איז זמאלינאווסקי געווען אין א שכנות'דיגער וואוינונג און האט דורך דער וואנד געהערט געגוי, וועגען וואס מען רעדט ביי מיטערקא'ן. מאלינאווסקי איז דאן ארוים מלא-רציחה מיט א האק און האט אפגעווארט די געסט, וואס זענען ארויסגעקומען פון מיטערקא'ן. זעהענדיג אבער אז די שכור'ע געסט האבען בדעה זיך צו וואר-פען אויף אים, האט מאלינאווסקי אוועקגעלעגט די האק און האט געשאסען אויף זיי פון א רעוואלווער. מאביאנסקי איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט.

עדמונד מאלינאווסקי איז דערפאר פער'משפט געווארען אויף 4 יאהר שווערע תפיסה און פערלירען אלע רעכט.

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

—=0§0=—

באנקראט און רעגולאציע-אפמאך

(5) אין נאוועמבער 1929 האט די לאדזער פירמע „ברידער ציטרין" פון וואלבארסקא 54 זיך געווענדעט צום האנדעלס-געריכט מיט דער ביטע צו ערקלערען אנ'אופאדלאשטש דער פירמע „מ. ו. פיאטראווסקי" און איהר בעזיצער מענדעל-וואלף פיאטראווסקי, וועלכער פיהרט א טריקאטאזש-אונטערנעמונג אויף ציגעל-גאס 33. צו דער ביטע האט די פירמע „ציטרין" בייגעלעגט פיאטרקאווסקי'ס פראטעסטירטע וועקסלען פון אייגענער אויסשטעלונג. דאס געריכט האט די ביטע בעריקזיכטיגט און מענדעל-וואלף פיאטרקאווסקי'ן ערקלערט אלס באנקראט.

איצט האט די פירמע ציטרין פארגעשטעלט דעם געריכט א פראטעסטירטען וועקסעל פון ישראל פיאטרקאווסקי'ן, דעם זוהן פון באנקראטירטען מענדעל-וואלף פיאטרקאווסקי. פירמע ציטרין ווייזט אן, אז אזעלכע וועקסלען זענען פערהאן א סך אין פערקעהר און אז ישראל פיאטראווסקי איז דער פאקטישער שותף צו זיין באנקראטירטען פאטער'ס אונטערנעמונג. דערביי פערופט זיך די פירמע ציטרין אויפ'ן עדות הענעך ארענשטיין, וועלכער איז אויסגעהערט געווארען, צוליב וואס די פירמע ציטרין פאדערט אויך ישראל פיאטראווסקי'ן צושטעלען אונטער אנ'אופאדלאשטש. די ביטע איז אנערקענט געווארען פאר ריכטיג און אויך ישראל פיאטרקאווסקי איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט. אלס ריכטער-קאמיסאר איז נאמירירט געווארען הערמאן זשמיגראד, אלס קוראטאר אדוו. ז. שטרויך.

* * *

די מאנופאקטור-פירמע „אהרן פרענקעל" פעטרקאווער 54 האט אין יאנואר ד. י. דערלאנגט א ביטע פראלאנגירען איהרע צאהלונגען. דער בילאנס האט זיך געשלאסען מיט דער ציפער פון 412,000 זל. דערביי האט דער אייגענער קאפיטאל בעטראפען 183,000 זל. די פערפליכטונגען, — 229.000 זל. די סחורות זענען אפגעשאצט געווארען אויף א הויך פון 217,000 זל. און דאס אונבעוועגליכע פערמעגען פון דער פירמע האט בעטראפען 115,000 זל.

דער עקספערט האט די בילאנס-סומע פערקלענערט ביז 290,000 זל.

אהרן פרענקעל איז בעשטימט געווארען א „גאדזאר". נאכ'ן אפלויף פון די דריי חדשים האט די פירמע געבעטען מען זאל איהר ערלויבען שליסען א רעגולאציע-אפמאך. אזא ערלויבניש איז ארויסגעגעבען געווארען. פרענקעל האט פארגעלעגט די קרעדיטארען צו רעגולירען זיי אויף 70 פראצענט. בעצאהלט אין פערלויף פון 2 יאהר. 37 קרעדיטארען, וואס רעפרעזענטירען 162,000 זל. האבען זיך ארויסגעזאגט פארן אפמאך. דאס געריכט האט נעכטען בעשטעטיגט דעם דאזיגען רעגולאציע-אפמאך.

האבען געליפערט „סאלידע" דינסטען, כדי לייכט צו בערויבען רייכע הייזער

דער הערשט פון דער דאזיגער געפעהרליכער באנדע איז איצט ארעסטירט געווארען

(§) אין 1920 זענען אין לאדז אויסגעפיהרט געווארען 8 גרויסע שטוב-גנבות, וועגען וועלכע די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די גנבים האבען געהאט א נאהענטען שייכות מיט די דינסטען. אלע גנבות זענען אויסגעפיהרט געווארען אויף איין שטייגער און מיט די זעלבע מיטלען.

אין אלע 8 פאלען זענען בע'גנב'עט געווארען בלויז רייכע הייזער.

די אלע רייכע פאמיליעס האבען זיך פאר'ן אויספיהרען די גנבות געווענדעט אנ'אנשטענדיג - געקליידעטע פרויען מיט גוטע רעקלאמאציעס, און האבען זיך געבעטען תחנונים מען זאל זיי צונעמען אלס דינסטען. זיי זענען געפעלען געווארען און מ'האט זיי צוגענומען צו דער ארבייט. ווען די דינסטען זענען א קורצע צייט געווען ביי זייערע פערמעגליכע ברויט געבער און בעוויזען צו געווינען דעם צוטרוי צו זיך, האט די „דינסט" אין א זונטאג, ווען די בעלי-בתים זענען נישט געווען אין דערהיים אויפגעעפענט די טיר פאר איהר קאמפאניע, וועלכער האט אומגעשטערט ארומגעפלינדערט און ארומגעגנישטערט אין אלע ווינקעלעך, איינגעפאקט די ווערט-זאכען און איז דערנאך צוזאמען מיט דער דינסט אוועק פון דער וואוינונג אויף ווייטערדיגער ארבייט אזוי איז געווען אין אלע 8 ריזער. אין איינע פאלען האט טאקע דער סטרוזש פערהאלטען דעם אונבעקאנטען מאנסביל, וועלכער איז ארוים פון הויז מיט א וואליזקע, נאר די דינסט האט דעם קאבאנעק שוין גע'כשר'ט אוט איהר'ס א גוט ווארט.

די אלע שטוב-גנבות האט געשטעלט אויף די פיס די לאדזער אויספארשונגס ארגאנען און אין א קורצער צייט ארום זענען פערהאלטען געווארען סטאניסלאווא קארפינסקא, זאפיא שטשעפאניאק, אנטאני בלאזשעיעווסקי, משעסלאווא אדאמטשעווסקא, וועלכע זענען געווען בעקאנט אלס מיטגלידער פון א באנדע, וועלכע האט אויף דעם אויבענדערמאנטען אופן אויסגעפיהרט שטוב-גנבות. אבער ערשט לעצטענס איז געלונגען פעסטצושטעלען, אז דער הערשט פון דער געפעהרליכער גנבים-באנדע איז געווען דער 31-יעהריגער געוועזענער איינבורגער אנטאני וואיטשעכאווסקי און זיינע מיטהעלפערין איז געווען די 24-יעהריגע בראניסלאווא משישעווסקא - א גנב'טע מיט א גרויסער גנבישער רעפוטאציע. די צוויי חברה-לייט איז אבער נישט געלונגען צו כאפען. זיי זענען ארויס בער קיין דייטשלאנד.

די פארלעצטע נאכט, בעת אנ'אבלאווע אין סילעזיע האט די פאליציי געטראפען א פארל, וואס זייער אויסזעהן איז געווען ענליך צו די געזוכטע גנבים וואיטשעכאווסקי און משישעווסקא. דאס פערדעכטיגע פארל איז פערהאלטען געווארען. און כאטש זיי האבען זיך אויס לעגיטימירט אלס דאס פאר-פאלק משערפינסקי, זענען זיי געבליבען אין ארעסט אלס די געזוכטע פערברעכער, ווייל די דאקומענטען-קאפישע אונטערזוכונג האט בעוויזען, אז זיי זענען עם פאקטיש די גלייך-געזוכטע גנבים-פיהרער.

—:0:—

„שייבלער און גראהמאן"

דער פערקויפס-דירעקטאר פון דער אקציען-געזעלשאפט שייבלער און גראהמאן ה' ג. נאידא האט פערלאזען זיין אמט. אויף זיין ארט קומט דירעקטאר ה' לאכערט.

ביליגער בילעטען אויף די צופאהר-טראמווייען.

אזוי ווי דער אויטאבוס-פערקעהר קאנקורירט מיט'ן אונטערשטעטישען טראנסוואי, וועט די דירעקציע פון די לאדזער צופאהר-טראמווייען אויף איינעגע ליניעס פערביליגערן די בילעטען פון קומענדיגען חודש.

ענדערונג פון אמט'ס שעה'ן

(ב) די מלוכה'שע אמטען אין לאדז וועלען פון 1. נאוועמבער אן זיין טעטיג פון האלב 9 פריה ביז האלב 4 נאכמיטאג, שבת נאר ביז 2 נאכמיטאג.

עמיגראציע קיין בראזיליען ווערט בעגרענצט

(ב) דער מלוכה'שער ארבייטס-פערוואלטונגס-אמט האט בעקומען א מיטטיילונג, אז אין די נאהענטסטע טעג וועט צוריק בעגרענצט ווערען די עמיגראציע קיין בראזיליען.

קאשטשושקא-פיגור שטעהט שוין אין דער העלפט

(§) נעכטען האט מען שוין געבראכט קיין לאדז די מעכטיגע פיגור פאר'ן קאשטשושקא-דענקמאל אין לאדז, די פיגור בעשטעהט פון צוויי טיילען. איין טייל פון דער סטאטוע איז שוין ארויסגעשטעלט געווארען אויף דער 11-מעטערדיגער הויך. דער דענקמאל וועט האלטען 16 מעטער הויך און וועט לויט זיין פערנעהם זיין דער גרעסטער דענקמאל אין פוילען. דעם 30. נאוועמבער וועט דער דענקמאל אויפגעהילט ווערען. אין א פאר טעג ארום וועט די גאנצע רושטאוואניע פון פרייהייטס-פלאץ בעזייטיגט ווערען.

די פאסט שבת און זונטאג

(ב) צוליב חגא וועט נאר די הויפט-פאסט שבת און זונטאג זיין טעטיג פון 9 ביז 11 פארמיטאג. עס וועלען אנגענומען ווערען בלויז רעקאמענדירטע בריף און ס'וועלען פערקויפט ווערען מארקען.

ראדיא פראגראם

דאנערשטאג, 30. אקטאבער.

לאדז, (233,8) 11.58—12.05 שעה צייכען 12.10—12.35 ווינקעס פאר פרויען (טר. פון ווארשא), —12.35—14. שול-קאנצערט פון דער ווארשאווער פילהארמאניע, 15.35—15.50 קאמוניקאט פון דער ליגע פאר לופט און געגען גאז-אנגריף, 15.50—16.10 מעדטיידיגונג (טר. פון ווארשא). 16.15—17.15 גראמאפאן פלאטען פארטראג פון קראקא, 17.15—17.40 „דאס קול-טורעלע ווילנא אין נעכטען יאהר" (טר. פון ווילנא), 17.45—18.45 סאליסטען-קאנצערט (טר. פון ווארשא), 18.45—19.10 פערשידענעס, 19.10—19.25 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער און פארלעזען פון פראגראם אויף פרייטאג, 19.25—19.35 גראמאפאן-פליטען-מוזיק פון ווארשא, 19.35—19.55 ראדיא פרעסע זשורנאל (טר. פון ווארשא). 20.15—20 מעליעטאן טר. פון ווארשא), 20.15—20.30 רעצגירונגס.פארטראג (טר. פון ווארשא), 20.30—21.30 לייכטע מוזיק (טר. פון ווארשא), 21.30—22.15 הערשפיל (טר. פון ווארשא). 22.15—22.35 פירמע קאנצערט פון לילי האקאווסקא (טר. פון ווארשא) 22.35—24,— וועטער, פאליציי און ספארט-קאמוניקאטען ווי אויך טאנץ מוזיק פון ווארשא.

יוד. ארט.-פעראיין אין פוילען. דירעקציאן פון פעראיינס - טעאטערן. בעפולמ. דיר.: א. שטאקפעדער. — לייטער: א. בעזמאן.

לאדזער יוד. קאמער-טעאטער — נייער „ארט"

וויסטער זאל „מאנטייפעל" זאכאדניא 43 קינסטלערישער לייטער: מ. בראדערזאן

היינט דאנערשטאג 1 פארשט. 9.15 אוונט

צו פאפולערע פרייזען פון 80 גראשען

גוט מארגן קאזע!..

אין 2 טיילען, 12 בילדער.

אנסאמבל לויט'ן א"ב. פרויען: זיסעל גירל, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטער-מאן, לילי פערי, אסתר ראזען. מענער: ש. גאלדשטיין, שמעון דשיגאן, מאטעל קאן, יעקב רייננלאס, ישראל שומאכער י. שיפער. טעקסטען: משה בראדערזאן, משה נאדיר און י. אבערזשאנעק. מוזיק: ח. רובין, א. בייגעלמאן און פאלקס-מאטיוען. דעקאראציעס און קאסטיומען: יצחק ברוינער און וו. ווינטרויב. מוזיק-לייטער: הערץ רובין. רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער. בינע-אינספעקטאר: מ. קאן. לייכט-עפעקטען י. יעראן.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 11 פריה ביז 1 בייטאג און פון 5 אזייגער אוו. שבת א גאנצען טאג.

פאר אויסקלעבען א קאמוניסטישע פלאקאט

(§) די 31-יעהריגע שבע טאנדאווסקא איז אנגעקלאגט געווארען אין געריכט פאר פונאנדערקלעבען קאמוניסטישע פלאקאטען. זי האט זיך מודה געווען אין געריכט אין צוהעלפען אויף דער ביטע פון אנ'אונבעקאנטען מאנסביל אין פונאנדערקלעבען די פלאקאטען. זי איז פער'משפט געווארען אויף א האלב יאהר תפיסה.

—=0§0=—

פערשאלטען בלוט

גרויסער שפאנענדער ראמאן פון דער היינטיגער צייט

(62 פארטזעצונג)

דער גראף האט זיך אויך בעגעגענט מיט איהר פערזונדיגונג.

ער האט ליכטער אפגעאטעמט און כדי זיין טאכטער נאך צו געווינען אויף זיין זייט, האט ער איהר איבערגעגעבען דעם שליסעל צום קעלער, כדי זי זאל אים בעהאלטען אין פערלויף פון זיין אפוועזענהייט.

דער לייַדענשאפטליכער פרוי איז ווידער אדורך א צייטער דורכ'ן לייב. דאך אבער איז דאס דאזיגע בעסערע געפיהל באלד אונטערדריקט געווארען דורך איהר שטאלצען נרעפישען שכל.

— דו קענסט גאנץ רוהיג זיין, ארעלא! נאר פראנץ איז שולדיג אין מיין פאטער'ס פריהצייטיגען טויט. די קללה פון מיין פאטער רוהט אויף אים און זי וועט אים סוף כל סוף דערגרייכען! ער האט געוואגט מיך צו דראהען דורך זיין פרוי, אבער איך וועהר מיך מיט אלע מיטלען! ביי די דאזיגע אומשטענדען בין איך פולשטענדיג אין ארדנונג.

דערמיט האט זיך געענדיגט דאס געשפרעך פון גראף מיט זיין טאכטער.

איצט, ווען זי האט זיך געפינען אליין אין איהר בודואר, האט זי זיך ווידער דערמאנט אין דעם געשפרעך מיט איהר פאטער און זי האט בעשלאסען, אז זי זאל שיצען איהר פאטער פאר דעם פערראט פון איהר געליבטען פעליקס.

— איך מוז אליין רעדען מיט דער פרוי, איך מוז מיך איבערצייגען, אויב די פרוי האט ווירקליך געהאט שלעכטע אבזיכטען מיט'ן בעזוך ביי מיין פאטער! — האט זי פלוצלונג ארויסגערופען, און אראפגעשפרונגען פון בעט.

זי האט דעם שליסעל פעסט צוגעדריקט אין איהר האנד.

ווען זי האט אבער א קוק געטאן אויף איהר, איז איהר א שוידער אדורך איהר לייב.

דורך דעם דאזיגען שליסעל איז זי איצט אומשטאנד צו ראטעווען א פרוי פון א שרעקליכען טויט. טוט זי אבער נישט דאס, דאן איז זי א מיטשולדיגע אין דעם דאזיגען פערברעכען.

אנ'אונאנגענעהם געפיהל האט זי בעהערשט.

זאל דער פאטער האבען געהאט א בעהאלטענע כוונה מיט דעם, וואס ער האט איהר איבערגעגעבען דעם שליסעל? זאל ער זי דערמיט וועלען צוציהען אלס א מיטשולדיגע?

איהר שווערן געוויסען האט זיך צונויפגעקווטשעט, איהרע אויגען האבען אויפגעפלאמט פאר כעס און שוין האט זי דעם שליסעל נעוואלט אוועקווארפען פון זיך. אבער אין דעם זעלבען מאמענט האט ווידער בעקומען די אויבערהאנד איהר לייַדענשאפטליכער שטאלץ.

— נאטירליך איז מיין פאטער גערעכט! וואס דאס זי דען געוואלט פון אים? פארוואס האט זי אים געפרובט צו שטערען אין זיין רוה? ער האט זיך דאך געמוזט בעשיצען געגען איהר אנגריף. און א חוץ דעם איז דאך איהר פאטער, דער מאן פון דער דאזיגער פרוי, א זעדר שלעכטער מענש. לויט ווי איהר פאטער האט אים געשילדערט, מוז עס דאך אזוי זיין. פארוואס האט ער זיך דען איינגעריסען מיט זיין פאמיליע? און צו וועלכען צוועק זאל זי רחמנות האבען אויף א פערשאלטענעם און פערשטויסענעם מענש!

ווי לייַדענשאפטליך זי האט נישט געוואלט זיין, האט זיך אין איהר דאך דערוועקט דער חשק צו רעדען מיט דער דאזיגער אומגליקליכער פרוי. וועט זי זיך איבערצייגען, אז די פרוי איז טאקע אזוי שלעכט, וועט זי דאן מיט א רוהיג געוויסען צוזעהן, ווי אזוי דער שונא פון איהר פאטער קומט אום דורך אזא שרעקליכען טויט. גלייכצייטיג וועט זי די ליבע צו פעליקס'ן שטעלען אויף א נסיון.

ווי אפט האט איהר פעליקס פערזיכערט, אז ער איז אימשטאנד צו געהן אין פייער און אין וואסער, ווען ס'וועט נאר נויטיג זיין, כדי צו געווינען איהר ליבע. איצט האט זי טאקע געפינען א פאסיגען מאמענט אויסצונוצען די דאזיגע געלעגענהייט.

זאל פעליקס בעשטעהן דעם דאזיגען נסיון, וועט זי אויך אויסלייזען די געפאנגענע פון איהר גרויזאמען שרעקליכען הונגער-טויט. — מיט אמאל וועט זי מוזען שטארבען. דאס האט זי איצט בעשלאסען. אויב זי וועט שטארבען מיט איינמאל — דאס איז דאך איהר פאטער אליין איינס.

יא, איהר בעשלוס איז געווען א שרעקליכער: בעפעהלען איהר געליבטען, פעליקס, אז ער זאל די אומגליקליכע ערמארדען!

זאל ער אויספיהרען איהר בעפעהל, וועט זי אלזא זיין זיכער, אז דער סוד וועט פערשטוקט ווערען אויף אייביג.

אט די אלע געדאנקען האבען ביז אהער געשפינען א נעץ אין איהר מוח.

קראמפהאפט האט זי צונויפגעפרעסט איהרע שעהנע פינגער, אין וועלכע זי האט געהאלטען דעם שליסעל, און א טריומפירענדער געשריי האט זיך ארויסגעריסען פון איהר שעהנער מיידעלשער ברוסט.

זי האט אויף זיך ארויפגעווארפען א ליכטען מאנטעל און דעם קעלער-שליסעל פערבארגען אין דער הינטערשטער טאש ארײַן. דאן איז זי שנעל צוגעלאפען צו דער טיר.

— אבער ניין, איצט קאן איך נישט געהן. עס מאך קיינער נישט וויסען, אז איך פערלאז אזוי שפעט אין דער נאכט דאס שלאס! — האט זי געמורמעלט און געבליבען שטעהן ביים אויסגאנג פון דער פאדערשטער טיר.

— הם, איך מוז ווארטען, ביז מיין פאטער וועט אוועקפאהרען פון דאנען און אלע וועלען געהן שלאפען, דעמאלט וועל איך קאנען אויספיהרען מיין פלאן.

זי איז דאן צוריק ארײַן אין צימער און זיך דארט געלייגט שלאפען.

אין דער זעלבער צייט, ווען פעליקס האט זיך ביינאכט צושמועסט מיט זיין מוטער, האט דערוויל די גרעפין ארעלא פערלאזט אויף א געהיימען אופן דאס שלאס. זי האט זיך אויך פריהער פערזעהען מיט א קליינער בלענד-לאמטער.

עס האט נישט לאנג געדויערט און זי אנגעקומען צום יאגד-פאוויליאן.

מיט פעסטע זיכערע טריט איז זי ארײַן אינעווייניג.

ווען זי האט די טיר הינטער זיך צוגעמאכט, האט זי אנגעצינדען די לאמטער, כדי אראפצוגיין אין דער הייל. וואו ס'האט זיך געפינען די אומגליקליכע פרוי לוציע פעלד.

די לעצטע, וועלכע איז, נאכדעם ווי גראף רייכנפעלד האט זי פערנארט צווישען די געוועלבען אין הינטער איהר פערשלאסען די טיר, געבליבען אין חלשות, האט זיך דערנאך ווידער אויפגעכאפט פון איהר עגמאכט און זיך גוט ארומגעקוקט.

זי האט זיך איצט נאכאמאל דערמאנט דעם מאמענט, ווען איהר שוואגער, קארל רייכנפעלד, האט זי מיט זיסע הבטחות אוועקגענארט אהער ביז צום פאוויליאן. זי האט פאר זיך איצט נאכאמאל דערזעהן דאס שרעקליכע, אונ'ברחמנית'דיגע געזיכט פון גראף, ווי ער האט אויסגעברומט דעם גרויזאמען אורטייל, אז זי זאל לעבעדיגערהייט בעגראבען ווערען זי האט זיך דערמאנט דעם גרויזאמען טאן פון זיין מיינאייַנישער שטים און א ציטער איז אדורך איהר גלידער.

(פארטזעצונג קומט).

וול. זשאבאטינסקי'ס גרויסער רעפעראט אין לאדזער „פילהארמאניע"

אינטערעסאנטער אנאליז פון אלע פאקטארן, וואס האבען אן איינפלוס אויף דער געשטאלטונג פון יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל

צוליב דער גרויסער פעראינטערעסירונג מיט וולאדימיר זשאבאטינסקי'ס דינסטאג'דיגען רעפעראט אין לאדז, ברענגען מיר דא, צו אונזער נעכטיגען בעריכט, נאך די וויכטיגסטע שטעלען פון דעם אלזייטיגען אנאליז, וואס דער פיהרער פון דער רעוויזיאניסטען האט געגעבען אויף דאס טעמע: „יודען, אראבער און ענגלאנד".

וואס קומט איצט פאר צווישן די ענגלענדער, יודען און אראבער?

שוין לאנג, לאנג איז די יודישע לאגע נישט געווען אזוי שלעכט, ווי איצט. מיר ווייסען, אז אין די מלחמה-יאהרען איז אין געוויסע לענדער געווען די יודען זעהר ביטער. אבער אין אנדערע לענדער אין מערב-אייראפא און אמעריקא, איז דאן די יודען געווען נישט ערגער פון די אנדערע איינוואוינער. אזא אלגעמיינע רעפרעסיע, ווי ס'איז איצט אויף דער יודישער גאס קאן קיינער זיך נישט דערמאנען. עקאנאמיש ווערט די לאגע פון יודישען פאלק שווערער פון יאהר צו יאהר, וואס מ'קוקט ווייטער אין דער צוקונפט, אלץ מעהר זעהט מען שווארצע כמארעס. א סך האט דער יודישער קריזיס צו טון מיט'ן אלגעמיינעם-אייראפעאישען און וועלט-קריזיס, אבער ראשית זעהט מען נישט, אז דער אייראפעאישער קריזיס זאל אזוי גיך פערשווינדען. די פראנצויזישע עקאנאמיסטען זעהען גוט, אז ביז'ן יאהר 1935 זאל זיך די לאגע פערבעסערן און א חוץ דעם האט מען שוין לאנג נישט געזעהען אזא וואוקס פון אנטיסעמיטיזם אין אלע לענדער, ווי לעצטענס. אפילו אין

די צייטען פון דער דרייפוס-אפערע

האט פראנקרייך נישט מיטגעמאכט אזא אנטיסעמיטישע כוואליע, ווי איצט אין דייטשלאנד, וואו 6—7 מיליאן שטימען זענען אפגעגעבען געווארען פאר אן אנטיסעמיטיש פראגראם.

דער טרויעריגער מצב פון די יודען אין רוסלאנד איז אלעמען בעקאנט. ענגלאנד איז איצט שטארק אנטיסעמיטיש. אפילו אין דער שעהנער ליטעראטור איז די בעציהונג פון אן ענגלענדער צו אן ענגלישען יוד ווי צו א פרעמדען. אין פראנקרייך מערקען זיך סימפטאמען, וואס זאגען אן דעם אנקום פון אנטיסעמיטיזם. אין אמעריקא איז דער איינפלוס פון די יודען אין משך פון די לעצטע 30 יאהר בעדייטענד אויסגעוואקסען. אבער גלייכצייטיג איז דער אנטיסעמיטיזם איצט א מעהר פערבייסענער, ווי אמאל.

די יודען שפילען היינט א שטארקע פאליטישע ראלע, סיי אלס יחידים, סיי אלס כלל. עס בעשטעהט א געוויסער ווידערשפרוך, פון איין זייט וואקסט דער אנטיסעמיטיזם, עס ווערען געמאכט עקאנאמישע אונטערשידען, עס געהט דער פראצעס פון ארויסשטופען די יודען פון זייערע עקאנאמישע פאזיציעס, און פון דער צווייטער זייט וואקסט די השפעה פון די יודען אין דער פאליטיק און אין דער פרעסע.

פאקטיש איז דאס נישט קיין ווידערשפרוך. דערפאר, וואס עס וואקסט די יודישע השפעה, פערשטארקט זיך דער אנטיסעמיטיזם. אונזערע געגנער זעהען אין אונז אן עלעמענט בנוגע וועלכען מען מוז זיך גרייטען צו א שווערער מלחמה. און א געוויסער מאס האבען זיי רעכט. דאס יודענטום איז שווער צו פעראייניגען צו איין ציל. אבער אין מאמענטען פון מאביליזאציע פון די יודישע איינפלוסען איז ער אן אונגעהויער ווירקזאמער פאקטאר. אמאל האט מען גערעדט מכח די יודישע איינפלוסען, אז דאס איז א פערבארגענע, געהיימע קראפט. היינט איז דער יודישער איינפלוס בולט און אפען. און דאס פערשטארקט דעם אנטיסעמיטיזם.

און דעם שפיל פון כחות, וואס קומט פאר ארום אונז, איז בלי ספק אונזער איינפלוס אויך א פאקטאר, וואס קאן איבערוועגען די וואגשאל. מיר קאנען בעאיינפלוסען די לאגע, ווען מיר מאבילוזירען זיך.

עס איז פאראן נאך א גורם, וואס העלפט אונז צו. דאס איז

די שטימען פון מענשליכען געוויסען

— איך — זאגט זשאבאטינסקי — געהער צו די, וואס גלויבען אין פראגרעס פון דער מענשהייט. די וועלט ווערט פארט וואס אמאל בעסער, שעהנער און די מענשהייט, הגם זיגזאגיש, דערנעהנטערט זיך דאך צום שטאפעל פון גליק.

אט דאס, וואס מיר האבען שוין דערגרייכט: פרייהייט פון רעליגיע, פרייהייט פון געדאנק, בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג, פארלאמענטאריזם, דער פעלקער-בונד — דאס זענען, וויפיל מ'זאל נישט לאכען, דערגרייכונגען, וואס מאכען דאס לעבען גרינגער, וואס געבען מעגליכקייטען צו דערקלעטערן צו א תכלית.

עס מערקט זיך ביי דער מענשהייט בנוגע אונז, יודען א געוויסער ווידערשפרוך. עס וואקסט דער אנטיסעמיטיזם און צוגלייך דערמיט ערוואכט דאס קאלעקטיווע מענשליכע געוויסען. דאס קאן מען אנרופען דעם פראטעסט געגען זיך אליין.

די אמאליגע קאפיטאליסטען, אדער ווי מ'רופט זיי, די געלד-אנזאמלער, האבען פארגעשטעלט מיט זיך גאנצע מענשען. זיי זענען געווען ביי זיך זיכער, און געהאלטען, אז זיי טוען גוט, וואס זיי זאמלען קאפיטאל אויפ'ן חשבון פון אנדערע. זיי האבען פשוט אויסגעאכט אלע טעאריעס וועגען דער עולה, וואס זיי בעגעהען געגען אנדערע. דער היינטיגער געלד-אויסבייטער איז נישט זיכער מיט זיך. אין הארצען פיהלט ער, אז ער טוט שלעכט. ער שלאגט זיך על חטא.

קאמפענדירונג געגען די סאציאליסטען, האבען די בירגערליכע קלאסען מעהר נישט די פולע איבערצייגונג, אז זיי זענען גערעכט.

אויך אויפ'ן פאליטישען געביט מערקען זיך ביי דער מענשהייט

צוויי טענדענצען:

איינע, אן אימפעריאליסטישע, וואס זאגט, אז אלץ, וואס מ'טוט, כדי צו דערהאלטען און פערשטארקען די מאכט איז גוט, און א צווייטע, וואס זאגט, אז מ'טאר אזוי נישט האנדלען. אט די שטים פון מענשליכען געוויסען, וואס איז אפשר א קול דממה דקה, איז א געוואלדיגע מאכט. די דאזיגע מאכט ווערט בולט נאר אין געוויסע מאמענטען. אבער זי איז פאראן. איבערפלעצליך דאכט זיך, אז אין לעבען ווירקען נאר ריין-אביעקטיווע מאמענטען, עקאנאמישע. די ענטשיידענדע ראל שפילען אבער היינט, ווי מיר זעהען, נישט די אימפעריאליסטישע עקאנאמישע מאמענטען, נאר די שטים פון געוויסען, וואס גיט נישט קיין רוה.

דער ציוניזם לעבט איצט איבער א שטורם

אבער דאס איז א גינסטיגער שטורם, וואס וועט דערטראגען די ציוניסטישע שיף צו יענער אונפערמיידליכער ריכטונג, וואס פיהרט צום נצחון.

דער ציוניזם האט געשפילט א געוואלדיגע ראל אין דער פאליטיק פון די ציוויליזירטע פעלקער. א דאנק דעם ציוניזם און דער באלפור-דעקלאראציע האט דער פעלקער-בונד נישט געהאט קיין איין מאל אויף דער טאגעס-ארדנונג דאס יודען-פראבלעם. מ'האט זיך געזאגט: דאס געוויסען קאן זיין רוהיג: מ'האט די יודען געגעבען ארץ-ישראל. וואלט נישט זיין דער ציוניזם, וואלט נישט איין אנקלאגע פון יודען, אדער פון א מדינה, וואס וואלט געוואלט אויסשפילען איהר קאמף געגען א צווייטער, ארויפגעבראכט אויפ'ן טיש וועגען די יודען פערפאלגונגען. נאר א דאנק דעם ציוניזם איז קיין איינמאל נישט געקומען אין נעגען צו קיין יודען-דעבאטע. מ'האט זיך געזאגט: די יודען זענען גע'פטר'ט.

א דאנק דער לעצטער ענגלישער רעזאלוציע וועגען ארץ-ישראל, וועט זיך אין די נאהענטסטע חדשים אויפהויבען אין פיל לענדער א שטורם וועגען יודען-פראבלעם. דאס מענשליכע געוויסען וועט ערוואכען.

— מיט 24 יאהר צוריק האב איך — זאגט ווייטער ה' זשאבאטינסקי — געגלויבט, אז עס איז מעגליך צו פערבעסערן די לאגע פון די יודען אין די גלות-לענדער. איצט זענען דא פיל ווענינער האפנונגען. דאן האב איך אויך געגלויבט, אז מ'וועט קאנען אין ארץ ישראל בעזעצען 10 מיליאן יודען. היינט גלויב איך נישט דערין, הגם פאר מיליאנען יודען איז דארט פאראן פלאץ.

עס איז אבער זיכער, אז דער וואוקס פון די יודישע איינפלוסען און דאס געוויסען פון דער וועלט העלפען זיין די צוויי גורמים, וואס וועלען אויפוועקן

דאס יודען-פראבלעם אין זיין גרויזאמסטער פארם

און די מאביליזאציע פון די יודישע איינפלוסען וועט דערצו קאנען צוהעלפען, אז דאס דערוואכען פון געוויסען זאל געהן אין דער ריכטונג לטובת אונז.

איבערגעהענדיג צו די אראבער, זאגט דער רעפערענט, אז עס איז נישטא קיין מעגליכקייט פון שלום צווישען די יודען און די אראבישע איינוואוינער פון ארץ-ישראל, פונקט, ווי עס קאן נישט זיין קיין שלום צווישען א קאלאניזאטאר און אן איינגעבוירענעם. אין דער גאנצער מענשליכער געשיכטע איז נישט בעקאנט א פאל, אז עס זאל געמאכט ווערען קאלאניזאציע מיט דער צושטימונג פון די איינגעבוירענע.

איצט הויבט מען אן אין פיל קרייזען טראכטען: אפשר איז דאך פאראן א מעגליכקייט פון א געוויסער

דערנעהנטערונג צווישען יודען און אראבער

עס זענען פערשטענדליך די טענדענצען, וואס בעוועגען אזוי צו טראכטען. עס איז אויך מענשליך און מאראליש אזוי צו וועלען. אבער איך — רופט אויס ה' זשאבאטינסקי — גלויב נישט דערין. אלע פרובען צו ברענגען צו א דערנעהנטערונג צווישען יודען און אראבער זענען האפנונגסלאז. עס וועט פון זיי גארנישט ווערען.

אין ארץ-ישראל זענען פאראן קרייזען (ברית שלום. רעד.), וואס רעדען וועגען א געזעלשאפטליכער און שפראכליכער דערנעהנטערונג, ד. ה. יודען זאלען זיך אויסלערנען אראביש, מ'זאל זיך אפט צונויפקומען מיט אראבער א. ד. גל. אויב אין א געווים לאנד, וואו יודען געפינען זיך, איז די לאנדעס-שפראך פאר זיי א נויטווענדיגקייט, לערנען זיי זיך די שפראך גיך אויס. א יוד, וואס קומט קיין ניו-יארק, קען שוין אין די ערשטע 6 חדשים א היבש ביסעל ענגלישע ווערטער און אין משך פון 2 יאהר רעדט ער שוין מעהר ווייניג ענגליש.

אין די קאלאניעס אין ארץ-ישראל, וואו דער יוד טרעפט זיך צונויף מיט'ן אראבישען ארבייטער, קאן ער רעדען אראביש, ווייל דאס איז א נויטווענדיגקייט. דאגעגען אין תל-אביב, ירושלים, חיפה און אין די קאלאניעס, וואו עס זענען נישטא קיין אראבער, איז די אראבישע שפראך טויט.

— איך, זאגט ה' זשאבאטינסקי, האב געלעבט 2½ יאהר אין ארץ-ישראל און מיר איז בכלל נישט שווער זיך אויסצולערנען א שפראך. און דאך קען איך נישט קיין 10 ווערטער אראביש.

דער רעדנער גיט איבער אן עפיזאד פון יאהר 1926: עס זענען געקומען צו איהם אין תל-אביב 2 אראבער, כדי זיך מיט איהם אדורכצושמועסען. ער האט נישט פערשטאנען קיין ווארט, וואס זיי האבען צו איהם גערעדט. ער האט דאן פערבעטען צו זיך א שילער פון ה. קלאס גימנאזיום „הרצליה", וואו מ'לערנט אראביש, אבער אויך דער שילער האט זיך נישט געקאנט מיט זיי פערשטענדיגען. דארט, וואו א שפראך איז נים קיין נויטווענדיגקייט, קאן מען זיך די שפראך נישט אויסלערנען.

אין פראנקרייך, למשל, זענען פאראן א גאר גרויסע צאהל רוסישע עמיגראנטען, וועלכע לעבען אין פאריז, אין סאמע הארץ פון דער פראנצויזישער קולטור, און זיי קענען נישט קיין פראנצויזיש, הגם זיי געפינען זיך שוין דארט 12 יאהר. און דאס דערפאר, ווייל זיי קומען אויס בלויז מיט רוסיש. זיי האבען רוסישע קראמען, רוסיש טעאטער, און זייער גאנצע סביבה איז א רוסישע.

טא צו וואס דער נארישער חלום צו פערשפרייטען די אראבישע שפראך צווישען יודען? פאר דער העגעמאניע פון העברעאיש אין יודישען לעבען אין ארץ-ישראל, מוז געפיהרט ווערען א קאמף. מאכען גלייכצייטיג אנשטרענגונגען אויך פאר א צווייטער שפראך איז אומזיניג.

די אראבישע שפראך עקזיסטירט נישט פאר'ן יוד. ישוב

די פרובען וועגען אן אראביש-יודישער דערנעהנטערונג זענען דערום פאר'משפט אויף א דורכפאל.

יודען און אראבער — דאס זענען צוויי פעלקער, וואס האבען געגענזעצליכע אינטערעסען, און קיין דערנעהנטערונג קען דערביי נישט קומען. איבריגענס, האבען די פאראיאהריגע געשעהענישען אין ארץ ישראל בעוויזען ווי פאלש עס איז די גאנצע קאנצעפציע פון די, וואס פרעדיגען דערנעהנטערונג. די אנפאלען געגען יודען זענען געווען דוקא אין חברון און צפת, דארט, וואו די יודען מיט די אראבער טרעפען זיך אפט צוזאמען, און וואו אלע יודען קענען אראביש.

— אין מיינע דערפאהרונגען, בעת דער עקזיסטענץ פון יודישען לעגיאן, האב איך זיך פיל מאל איבערצייגט, אז צווישען א יוד מיט אן ענגלישען זעלנער זענען קיינמאל נישט פארגעקומען קיין רייבונגען, דאגעגען האבען די ספרדישע יודען זיך אפט געקריגט מיט די אראבער דוקא, ווייל זיי קענען אראביש.

כדי צו ברענגען צו א דערנעהנטערונג, איז דוקא געוואונשען צו פערקלענערען די פלעכע פון בעגעגענישען.

וואס זאלען מיר זיך נארען. דער אראבער איז געגען אונזער קאלאניזאציע-ארבייט. ער זאגט, אז מיר נעהמען צו ביי איהם דאס לאנד, מיר זאגען: עס איז נישט אמת. אבער א פאקט, אז עס בעשטעהט א סתירה צווישען די אינטערעסען פון איין טייל בעפעלקערונג און צווייטען. די דאזיגע סתירות מוזען זיין אין יעדען לאנד, וואו מען קאלאניזירט.

פאראן א פונקט אין דער ציוניסטישער בעוועגונג וואס זאגט, אז די נעגאציעס זענען פאראן נאר צווישען אונז און דעם עפענדי, דעם רייכען ערד-בעזיצער. דאגעגען צווישען די ארבייטענדע שיכטען זענען קיין שום סתירות נישט פאראן. אויך דאס איז נישט אמת.

מיטן עפענדי וואלט מען לייכט געקענט דורכקומען

דאס איינציגע פערמעגען זיינעם איז דאס לאנד. אמאל איז א דונאם לאנד אין א"י ווערט געווען אפשר א שילינג, און א דאנק די יודען איז א דונאם ווערט פונטען. די יודישע איינוואנדערונג און קאלאניזאציע האט צושפילט די פאנטאזיע ביים עפענדי. ער האט פלוצלונג דערזעהן, ער איז רייך, און ער האט אנגעהויבען פיהרען א לעבען אויפ'ן גרויסען שטייגער. זאל בלייבען דער פערבאט פון פערקויפען בארען, וועט דער עפענדי דערשעהען, אז ער איז אן ארימאן. מיט'ן עפענדי וואלט מען אלזא, לייכט געקענט קומען צו א שלום. נאר צווישען די יודישע און אראבישע

ארבייטענדע מאסען איז פערהאן א געגענזאץ פון אינטערעסען

מיר טארען נישט רעדען וועגען שלום, ווייל דערמיט שטארקען מיר די אפאזיציע פון די אראבער וועגען פארלאמענטארישע אינסטיטוציעס, וואו זייער מעהרהייט וועט זיך זיכער ארויסזאגען געגען אונזער קאלאניזאציע.

א דערנעהנטערונג צווישען יודען און אראבער איז מעגליך נאר נאך אונזער זיג. ווען עס וועט זיין אין ארץ ישראל א יודישע מעהרהייט, וועלען מיר דאן זעהן, אז די אראבישע מינדערהייט זאל דערפון געניסען. דערוויל איז אויסגעשלאסען, אז עס זאל קומען אן עקאנאמישע, קולטורעלע, צי שפראכליכע דערנעהנטערונג צווישען אונז און די אראבער.

מ'קען סימפאטיזירען מיט דער אראבישער געגנערשאפט צו אונזער ארבייט. זייער קאמף געגען אונז איז א מענשליכער אבער נישט קיין גערעכטער.

ה' זשאבאטינסקי אילוסטרירט זיין לעצטען אויספיהר מיט אזא ביישפיל: עס פאהרען אין א קופע פון איזענבאהן-וואגאן צוויי רייזענדע. אין קופע איז פאראן פלאץ פאר 8 פערזאן, אבער די רייזענדע דארפען מאכען א ווייטע נסיעה, און זיי זענען זעהר צופרידען, וואס זיי קענען זיך בעקוועם איינארדנען אויף די בענק. און ווען אויף א געוויסער סטאציע קומען ארייין אין קופע נאך אנדערע רייזענדע, זענען די צוויי פריהערדיגע זעהר נישט צופרידען. זיי מוזען דאך צוליב זיי זיך איינקורצען אין א ווינקעלע און קענען זיך נישט אויסרוהען. דער פראטעסט פון די צוויי פריהערדיגע רייזענדע איז פערשטענדליך, נאטירליך, אבער ער איז נישט קיין גערעכטער, ווייל אין קופע איז פאראן פלאץ פאר 8 פערזאן, און עס האבען דערביי דאס רעכט אהין אריינצוקומען די פרישע פאסאזשירען.

ווען מיר רעכענען די צוויי מענשען אין איבערטראגען עס אויף צוויי פעלקער, און די באהן אויף א לאנד, דאן האבען מיר דאס גאנצע יודיש-אראבישע פראבלעם.

די אראבער ווילען זיך וואויגען בעקוועם, רוהיג, אבער דער פעלקער-בונד האט אויפגעשריבען אויף די טירען פון ארץ ישראל: פרייע פלעצער פאר איינוואנדערער. און צי עס איז בעקוועם, צי נישט — די אראבער מוזען זיך צוגעוואוינען אין אונז אפגעבען די פרייע פלעצער. זייער קאמף איז א פערשטענדליכער, אבער גערעכט זענען מיר.

אונטער א דונער פון אפלאדיסמענטען פערענדיגט דערמיט ה' זשאבאטינסקי דעם ערשטען העלפט פון זיין רעפעראט.

דער עולם, פרעזידירט דורך ה' מ. גראייעווער, האט מיט שפאנונג אויסגעהערט די זעהר אינטערעסאנטע אויספיהרונגען.

8-שעה'דיגער ארבייטס-טאג
פאר האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע
אינטערוועניר ביים ארבייטס-אינספעקטאר

(§) צום קרייז ארבייטס-אינספעקטאר האט זיך געווענדעט א דעלעגאציע פון פעראיין פון האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע (גדאנסקא 101). די דעלעגאציע האט געבעטען דעם אינספעקטאר יאט צו אינטערווענירען ביי די ענטשפרעכענדע האנדעלס- און אינדוסטריע ספערען, אז עס זאל אפגעהיטען ווערען אין האנדעל און אין די ביורא'ס דער 8-שעה'דיגער ארבייטס-טאג. ביז איצט ווערען די אנגעשטעלטע אין דעם פרט בעעולה'ט.

דער ארבייטס אינספעקטאר האט צוגעזאגט צו דעם צוועק אנצוגעמען געהעריגע שריט און ארויסשיקען איבער דער שטאט קאנטראלערען. די שולדיגע אונטערנעהמער וועלען בעשטראפט ווערען.

מיט א האמער איבער'ן קאפ
גיט איין ברודער דעם אנדערן

אויף קיליגסקי-גאס 256 פלעגט אפט קומען צו געשלעגען צווישען די ברידער ווינצענטי און אדאם מאלינאווסקי. נעכטען פריה, ווען אדאם איז נאך געלעגען אין בעט, האט זיך צוגעגנב'עט צו איהם זיין ברודער, וועלכער האט איהם דערלאנגט מיט א האמער אזא זעץ איבער'ן קאפ, אז דער פערוואונדעטער איז געבליבען ליגען אין חלשות. דער פערברעכערישער ברודער איז ארעסטירט.

יודיש טעאטער פילהארמאניע נארוטאוויטש 20
יוד. ארט.-פעראיין אין פוילען. — דירעקטאריאט פון די פעראיינס-טעאטערן בעפולמעכטיגטע דיר.: א. שטאקפעדער ליטער: א. בעזמאן

צוליב'ן גרויסען ערפאלג נאך נאך עטליכע גאסטשפילן פון דער אמעריק. קינסטלערין, ליבלינג פון לאדזער און ווארשאווער עולם
אננא יאקובאוויטש

פרייטאג, דעם 31. שבת, דעם 1. זונטאג, ד. 2. נאוועמבער 9 אווענד, אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג די גרויסע סענסאציאנעלע פיעסע מיט געזאנג,
די משוגענע
וועלכע האט געמאכט אזא גרויסען רושם
אין 3 אקטען פון סיגעל, רעזשיסירט פון היימאן יאקובאוויטש.
הויפטראל „מאניטשקע" פירט אויס אננא יאקובאוויטש

שבת, ד. 1. נאוו. 4 נאכמיטאג. צו ביליגע פרייזען פון 80 גר. אן
די אייביגע מאמע
גרעסטער שלאגער פון סעזאן
אין 3 אקט. פון קאלמאנאוויטש. הויפטראל „מאניטשקע" — א. יאקובאוויטש

מאנטאג, ד. 3. נאוו. 9 אווענד פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר.
היימאן יאקובאוויטש'ס גרעסטע שלאגער-אפערעטע מיט א. יאקובאוויטש
אלס „סאסי די גאליציאנערין"
אמעריקאנער חתונה
אין 2 אקטען מיט א פראלאג רעזשי היימאן יאקובאוויטש

ס'נעמען אנטייל: גאנץ ניי-אנגאזשירטער ארטיסטען-אנסאמבל פון ווארש. טעאטערס: (לויט א. ב.) פרויען: י. פלאום, ש. פלאום, מ. פאזנאנסקא, ה. רעניגא,—מענער: מ. אייזענבערג, ח. בראקארזש, י. גרינהויז, י. ווייגבערג, ד. לוואי, מ. מאקטימאוו, מ. פאזנאנסקי, א. קורץ און ה. פלאום.
דיריגענט ל. זעלמאן. — בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

שיסענדיג „נא וויוואט" דער'הרג'עט א קינד
עפילאג פון דער טראגעדיע אין געריכט

(§) העלענא יאסנאקאווסקא און ערמינר לאבוך זענען נעכטען געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אלס אנגעקלאגטע אין דער'הרג'ענען א 7-יעהריג יונגעל בעת שיסען ערב פאסכא מיט א רעוואלווער אויף „וויוואט".

אין געריכט האבען ביידע זיך מודה געווען אין פערברעכען. זיי האבען זיך נאר ענטפערט, אז ערמארדען האבען זיי נישט געוואלט קיינעם.

עדמונד לאבוכא איז לסוף פער'משפט געווארען אויף 6 חדשים און צו בעצאהלען די עלטערן פון אומגעקומענעם קינד 2000 זל. אלס צווילי-מאגונג. העלענא יאסנאקאווסקא איז פער'אורטיילט געווארען אויף דריי חדשים תפיסה.

שטיצע-אויסצאהלונגען פאר סעפטעמבער

היינט, קריגען אויסגעצאהלט די שטיצע די דערצו בערעכטיגטע ארבייטס-לאזע, וועמענס נעמען הויבען זיך אן מיט — M, N, O.
פרייטאג — P, R, S.
מאנטאג — T, U, W, Z, Ż.

צוואנגס-דעזינפעקציע פון טעלעפאן-אפאראטען.

די טעג וועט ערשיינען א פעראָרדנונג וועגען רייניגען און דעזינפעקצירען אפט די הער-רעהרלעך פון די טעלעפאנען, וואס העלפען פערשפרייטען אנשטעקענדיגע קראנקהייטען די דעזינפעקציע זאל זיין א פערפליכטענדע.

פערקויפטע נשמות

שפּאַנענדער ראָמאַן

(180 פאָרטזעצונג)

— דו האָסט זיך דערשראָקן?

— ניין, איך ווייס נישט פון קיין שרעק. מיך האָט נפעס אנדערש צוריקגעהאַלטען. איך האָב מיר פאָרגעשטעלט, אז דו זעהסט אויס ווי אַנ׳אמת׳ער רויבער מיט אַ לאַנגער, געלער באָרד, ווי אַ טייוועל, דערוויי׳ל...

נו? — האָט ברייטשייד ווייטער געפרעגט.

— און ווען איך האָב דיך דערזעהען, האָב איך מיינע אייגענע אויגען נישט געוואָלט גלויבען. איך האָב דיך שוין מעהר ווי איינמאָל געקאָנט הרג׳ענען, אפילו אין די קאַטאַקומבען, נישט איינשטעלענדיג זיך דאָס לעבען אין געפאַהר, אָבער אייביג האָט מיר די האַנד געציטערט. איך האָב דיר נישט גע קאָט קיין שלעכטס טון. ווען איך האָב אַ קוק געטון אין דיינע אויגען.

זי האָט איבערגעריסען.

— דו גלויבסט מיר אודאי נישט, — האָט זי ווייטער געצויגען, — דו מיינסט, אז איך זאָג דאָס אויס מורא?

— ניין, ניין, איך גלויב דיר, דו ביזט דאָך נישט די ערשטע, וו'ילכע...

ער האָט נישט געענדיגט.

נאָך אַ לאַנג שטילשווייגען, האָט ער ווידער אָנגעהויבען:

— ביזשו, הייסט עס, אַ פּאָליציי־שפּיאָן, און דו האָסט מיך געוואָלט ערמאָרדען? לויט אונזערע פערשריפטען האָסטו פערדינט טויט־שטראָף.

— אָ, נעהם דעם שטילעט און לעכער מיר אדורך דאָס האַרץ. — האָט טערעזאַ זיך רחמנות׳דיג געבעטען. — הערשט, הרג׳ע מיך מיט דיינע אייגענע הענד, דאָס איז מיין איינציג געבעט צו דיר.

— דו מיינסט, אז דיין קלאָגען וועט דיר עפּעס העלפען. — האָט ברייטשייד אויסגערופען מיט אַ ווילדע שטים, וואָס האָט געמאַכט אַ שרעקליכען איינדרוק.

— ניין, — האָט טערעזאַ געענטפערט מיט אַ ציטער.— איך ווייס, אז איך האָב נישט פערדינט אויף קיין שוין. איך בעט נאָר בלויז, אז דו זאָלסט מיך אומברענגען.

— יעצט טאָרסטו נאָך נישט שטאַרבען, איך מוז פריהער עפּעס געוואָהר ווערען, אפשר וועט מען נאָך קענען כאפען דיין שותף, דעם איין־אויגיגען. אָבער דערווייל וועסטו פערבלייבן מיין געפאַנגענע.

— רחמנות, הערשט! — האָט זי סערצווייפעלט געשריגען. — דיינע מענשען וועלען מיך ברוטאַל בעהאַנדלען, זיי וועלען...

ברייטשייד האָט שוין געוואָלט אַוועקגעהן. דערהערענדיג אָבער די לעצטע ווערטער, האָט ער זיך אָפּגעשטעלט.

— ראַסטאָן! — האָט ער אַ רוף געטון.

דער אַלטער איז אַריינגעקומען.

— דו ראַסטאָן זאָלסט זעהען צו היטען די געפאַנגענע, אָבער נאָר דו אַליין. דערווייל זאָל זי זיין געבונדען, ביז איך וועל נישט געפינען אַ פּאַסענד אָרט, פון וואַנען זי זאָל נישט קענען אנטלויפען. נאָך איין זאַך, ראַסטאָן. דו זאָלסט אַכטונג געבען, אז קיינער זאָל זיך נישט צו דרייסט דערנעהנטערן צו איהר, דו ביזט פעראַנטוואָרטליך, דו הערסט?

— איך פערשטעה, נאַטשעלניק.

— וואו ליגט דער שטילעט?

— ער ליגט אין דיין צימער, אין אַ לעדערנער שייד. אָבער גיב גוט אַכטונג, ווייל דאָס איז אַ געפעהרליך געוועהר.

— איך ווייס דערפון, דער שטילעט וועט מיר קענען אַ סך נוצען ברענגען. יעצט געה איך זיך אדורכרעדען מיט טאַני׳ן.

דער אַלטער ראַסטאָן האָט אויף איהם אַ קוק געטון מיט אַ שמייכעל.

ברייטשייד האָט אויפגעעפענט די טיר.

טאַני, בעמערקענדיג ברייטשייד׳ן, האָט אויסגעשטרעקט די אָרעמ׳ס מיט אַ פרעהליכען אויסגעשריי.

— דו לעבסט, טייערינקער? דאָס האָב איך דיך גע־ראַטעוועט, דו מיין איינציגער!

— טאַני, — האָט ער זיך געווענדעט צו איהר, אַוועקנעהמענדיג לייכט איהרע אָרעמ׳ס פון זיין האַלדז, — טאַני, איך האָב דיר אַ סך צו פערדאַנקען, איך ווייס גאַנץ גוט דערפון, אָבער יעצט מוזטו זיין מישוב׳דיג.

טאַני האָט אַראָבגעלאָזט דעם קאָפּ.

— בעפעהל, וואָס דו ווילסט, דו מיין טייערער, איך וועל זיין געהאָרכזאַם.

— איין זאַך פערלאַנג איך פון דיר, — האָט ער גע־זאָגט מיט אַ זיסער שטים. — וואַרף אוועק דיינע ווילדע שטיק, לאָז אָפּען די טיר און לאָמיך מעהר נישט הערען די אַלע סקאַנדאַלען און אַוואַנטורעס.

— און די אויסגעלאַסענע טערעזאַ?

— זי איז מיין געפאַנגענע.

— זי וועט אומקומען?

— זי האָט פערדינט דעם טויט. אָבער דערווייל וויל איך וועגען דעם נישט טראַכטען. היינט וועלען מיר נאָך רעדען דערוועגען, איך ווייס וועמען איך האָב צו פערדאַנ־קען מיין לעבען, די טאַני.

— איך וויל זיין מיט אַלעם געהאָרכזאַם! איך וועל מעהר נישט פערפאָלגען טערעזאַ׳ן, אויס ליבע צו דיר.

דערווייל איז טערעזאַ געלעגען רוהיג און געטראַכט וועגען איהר שרעקליכען גורל.

(פאָרטזעצונג קומט.

קינא
ZACHĘTA
זגיערזשער־גאַס 26.

היינט און ווייטערדיגע טעג! היינט

פרייליין עלזא

אין די הויפּט־ראָלען: עליזשביעטא בערגנער.

אַ מעכטיגע דראַמע פון אַ מענשליכע נשמה, דער קאַמף פון ליידענשאַפטען, די פרייד, שמערץ און חרטה—ווערען פאָרגע־שטעלט אַלץ בעזונדערע אַקציעס! די אויפנאַהמען זענען גע־מאַכט געוואָרען אין די בערג, בראַוואור־סצענעס פון געיעגען אין סענט־מאָריס. מייסטערהאַפטער שפּיל פון אַרטיסטען, אין די איבעריגע ראָלען א. באַסערמאַן און א. שטיינריק.

אויסער׳ן־פּראָגראַם: „נחום סאָקאָלאָוו אין פּוילען".

אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה׳ י. סטעפּאַנסקי

אָנפאַנג פון די סעאַנסען אין די וואָכען טעג 4 אַ זייגער נאָכ־מיטאָג. — שבת, זונטאָג, און חגאות 12 אַ זייגער פאַרמיטאָג.

קלאַנג־פילם־טעאַטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178

פון דינסטאָג ד. 28.10 ביז ד. 3. נאָוועמבער איינשליסליך

גרויסע וועלט־רעוויע. האַרמאָנישע מעלאָדיעס די הערליכסטע טענץ. אימפּאָנירענדע פּראַכט פון אויסשטאַטונג. אין פּראָגראַם די נרעסטע סעזאָן־שלאַגערס: וועגען וואָס פרויען טראַכטען. מאָדערנע מיידלעך. דו מיין זיס מיידעל. אונטער׳ן לאַמטערן

דער שוואַרצער דאָן־זשואַן

ניו יאָרק ביינאַכט

די הויפּט־ראָלען קרעאירען:

Sue Caroll, Lola Lanc

אנפאַנג אין די וואָכען־טעג 5.30, 7.30 און 9.15
שבת, זונטאַג און חגאות 3.30

אויסער׳ן־פּראָגראַם:
רעוועלאַציע־קלאַנג־צוגאַבע

דער נאָהנטסטער פּראָגראַם:
דזשאַז־באַנד־זינגער. אין הויפּט־ראָל
דער געניאַלער אַל דזשאָלסאָן

אליכם אישים אקרא
וקולי אל בני אדם
בצדק כל אמרי פי
ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ

פעטריקאָווער 17

2־טער הויף פאַרטער

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 79־148,

וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס, קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען אין משך פון 24 שעה. אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער, וויזעס אין קאָמיסאַריאַט־זשאַנדו, וועקסעל־אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען און גאַליציען ווערען פּינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזן. שותפות־אַקטען, סטאַטוטען, איבערזעצען אינטערציזיעס, אַקטן, דאַראַוויזנעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענטועל מיט אַנ׳דוואָקאַט.

די איינציגע טאָכטער
פון ישראל מאַנעלאַ
2־טער הויף פאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 79־148.

בעמ.: דאָס ניי־„געבאַקענע" מאַנעלאַ־ביוראָ אויפ׳ן ערשטען הויף האָט נישט קיין שום שייכות מיט׳ן לאַנג־עקזיסטירענדען ביוראָ, וואָס געפינט זיך

אין צווייטען הויף פאַרטער
טעלעפאָן 79־148

אַ קליין פאַבריקס־לאָקאַל

פאַסענד פאַר אינדוסטריע פון זאַפּאַרט איבער־צוגעבען. צו ערפאַהרען ביים ווירט 11־טער ליסטאָפּאַד 22 №
438

אַ שטוב מיט אַ קוך

ואַפּאַרט איבערצוגעבען. ברזשעזשינער 57a ביים ווירט ביליג. מעקלערס געוואונשען.

אַ לוקסוסאָווע שווייצאַרישע

פאַטעפאָן

נעלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען. פּילסודסקיעגאָ 16 № וו. 9, פאַרטער.

אַ שאַפע

אויף פּולגאַצנאַ־גאַס פון זאַפּאַרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען וואַכאָדניאַ 16 ביי פּיעטרקאָווסקי.

מיט אַ רוהיג געוויסען

קענען מיר גאַראַנטירען, דאָס מעטאַל־בעטען, קינדער־וועגעלער, מאַטראַצען פאַר האַלצענע בעטען לויט׳ן מאָס „פּאַטענט", וואַש־טישען און וויזשימאַטשקעס אַמביליגסטען איז צו בעקומען אין

פאַבריקס־לאַגער
„Dobropol"
פיעטריקאָווער 73 אין הויף, טעל. 61־158

מעכאַנישע שלאָסעריי און ווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)
כ׳נעם אָן פערשידענע שלאָסעריי־אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.
פּריוואַט־וואוינונג גדאַנסקאַ 20, וו. 17.

FORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז־קראַנקהייטען.

קוואַרץ לאַמפּ־עלעקטרישער הייל־קאַבינעט־קאָסמעטיק

טעגליך פון 8 אַ זייגער פריה ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען

וויזיט 3 זלאָטעס

דייטשע

האַנדעלס־קאָרעספּאָנדענץ

ערלעדיגט דאָס ביוראָ
„אַרגוס"

זאַכאַדניאַ 36
טעלעפאָן 47־108

לעצט!

אַכטונג! — אַכטונג!

קאָנקורענץ־פרייזען!

פדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג׳ פּובליקום צו בעקומען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע׳ זענען די פּרייזען אין מיין פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי:

12 שטיק (Express pictures) זל. 2
6 „ פאַסט־פאָטאָגראַפיעס „ 2
6 „ פאַסט־ „ ברוין „ 6
6 „ „ „ אויף זייד „ 8

אַכטונג צו אַ ½ טוץ זיידענע פאַסט־פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו אַכטונג

אַנ׳אָריגינעלען פאָרטרעט בחנם!!

ס׳ווערען אויך אויסגעפערטיגט פאָרטרעטען אין ראַהמען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען!

קומט און איבערצייגט אייך!

בעמ. ביי מיר צו בעקומען די אויפנאַהמע פון עספּעראַנטאָ־קאָנגרעס

מיט אַכטונג

„PARISIEN"
קונסט־אַנשטאַלט
פראַנציסקאַנער 30.

עס איז ערפעפנט געוואָרען

אויגען־קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

נעמט אָן שטענדיגע אויגען־קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א.אַ.וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9—1 און פון 4—7.30 אָוונט.

פעטריקאָווער 90 טעל. 72־221

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה,
אם תקח אמרי, ומצותי תצפן אתך,
אז תשכן בטח ושאנן, כי הלך בתום
ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאָלסט נאָר קומען אין דער ביוראָ פון

ד. מאַנעלאַ

וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף, אויף ערשטען הויף

פיעטריקאָווער 17 לינקע אָפיצינע פאַרטער.

טעלעפאָן 95־124

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

בעמ.: קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך 24 שעה.

מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פיעטריקאָווער 17
ערשטער הויף.

שוין ערשינען דער אָקטאָבער־נומער פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען

„אילוסטרירטער פוילישער מאַנטשעסטער"

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי באַרוכין.

מיט אַרטיקלען פון: ד״ר יוליוש באַרנעט, וויצע־פּרעזעס יוליוש לעוושטיין, ד״ר יוזעף זאַקס, אָסקאַר בערמאַן, ז. שפּעט, ד״ר אריה טאַרטאַקאָווער, אלי באַרוכין, ד״ר ז. עלענבערג, סטאַראָסטע אַלעקסי רזשעווסקי, אליאַ ערענבורג, מיעטשיסלאַוו הערוויטש, משה בראָדערזאָן, ד״ר ווילהעלם פאַלעק א. א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.
פּרייז 75 גראָשען.

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס־פערקויפער.

Dr. A. Uryson
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציאַליסט: מאָגען, קישקעס און לעבער־קראַנקהייטען

11 Listopada (Konstantynowska) **20**
נעמט אָן פון 3—5 **tel. 21585**

איך האָב

אַ גרויס פראָנט־לאָקאַל

מיט אַ גרויס שויפענסטער אין צענטרום פון שטאָט מיט ביוראָ־איינריכטונג, שרייב־מאַשין, טעלעפאָן, איך זוך אַנ׳אַנשטענדיגען מענש (מאָן אָדער פרוי) אויף שותפות צו פיהרען אין דעם לאָקאַל אַ פערקויף פון אַ גאַנגבאַרען אַרטיקעל, ווי פּערפומעריע, קאָסמעטיק, פּאַפּיר, עלעקטראָטעכנישע זאַכען אָדער ד. גל. זיך צו פערשטענדיגען פער טעלעפאָן 47־108

צאָהנערצטליכער קאַבינעט

ביי דער לעטשניצע „POMOC"
Aleksandrowska 1

איז ווידער טעטיג אויך אין די שעה׳ן פון 3—6

Drzewka owocowe
krzewy parkowe, ozdobne i t. p. Porady ogrodnicze, zakładanie i odświeżanie ogrodów po cenach niskich. Zawadzka 7 u ogrodnika.

וויכטיג פאַר דאַמען!

נאָר פאַר 2.50 זל.
מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען־היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלעגאַנטסטע היטע איבעראַרבייטע איך אויף גאַנצליך ניי.

געדענקט דעם אַדרעס:
23 זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2־טען איינגאַנג, לינקס פאַרטער.

בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספערטיגונג — 50 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל

„TOLA"

לעזט לאָדזער טאָגעבלאַט

לעזט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

ה׳ ר. ראַקאָבאָווסקי, לאָדז
פיעטריקאָווער 60 (פריזיער אַנשטאַלט)
וועלכער האָט געענדיגט דעם פּאַריזער אינסטיטוט „Chaumier" — צו בעזייטיגן האָר פון פנים, בלאָטערן, פּרישטשעס און אַנדערע הויט־פעהלער, נעמט אָן פאַרמיטאָג פון 10—2, נאָכמיטאָג פון 3—7, שבת פון 8 אָוונט.

אַבאָנעמענטס־פּרייז: [illegible]
Redaktor-wydawca B. Hamburski
Tłocznia: B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 20.